

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır!

<http://www.kurtulusephesi.com>

YIL: 18 SAYI: 100 Kasım-Aralık 2007

100. Sayı

100 Sayı
Üzerine

Yayın Politikamız
Mahir Çayan

Terör, Milliyetçilik,
Sınır Ötesi Harekât ve
Kürt Sorununa Feodal-Tacir Çözümü

Toprak-Dışı (*ex-territorial*) ve Toprağa Bağlı (*territorial*)
Ulusal-Kültürel Özerklik Teorileri

Tarihin Sonu ya da
Lise Tarih Kitaplarıyla
Tarih Yapmak

Kuzey Irak Operasyonunun
Politik Çehresi

“Global Ekonomide Türbülans”
Bir Kez Daha Karşılıksız Dolar
Sorunu

Tacirlik ve
“Yüz Şehidin Sevabı”

“Sivil Anayasa”
Oligarşinin Yeniden Biçimlendirilmesi

- Kurtuluş Cephesi*'nin
18 yıllık yayın yaşamına ilişkin bir
değerlendirme. 3 100
SAYI
ÜZERİNE
- Mahir Çayan yoldaş
tarafından saptanmış olan yayın
politikamız. 6 YAYIN POLİTİKAMIZ
MAHİR ÇAYAN
- PKK'nin Dağlıca baskını,
baskın sonrasında başlatılan "bayrak"
eylemleri, "sınır ötesi harekât" ve
AKP'nin Kürt sorununa ilişkin
yaklaşımını irdeleyen bir yazı. 8 TERÖR, MİLLİYETÇİLİK,
SINIR ÖTESİ HAREKÂT VE
KÜRT SORUNUNA
FEODAL-TACİR ÇÖZÜMÜ
- Ulusal sorunlar karşısında
umutsuzluğa kapılmış küçük-burjuva
aydınlarının "kültürel özerklik" teorileri
üzerine. 14 TOPRAK-DIŞI VE
TOPRAĞA-BAĞLI
ULUSAL-KÜLTÜREL ÖZERKLİK
TEORİLERİ
- DTP'nin son olağanüstü kongresinde
kabul edilen "siyaset belgesi"nde
ulus-devlet üzerine geliştirilen
teoriler üzerine. 18 TARİHİN SONU YA DA
LİSE TARİH KİTAPLARIYLA
TARİH YAPMAK
- 1995 yılında PKK'nin Irak sınır bölgesin-
de gerçekleştirdiği eylemlere karşı
yürütülen "sınır ötesi operasyon"un
politik niteliği üzerine bir değerlendirme. 23 KUZEY IRAK OPERASYONUNUN
POLİTİK
ÇEHRESİ
- İpotekli konut piyasasında (*mortgage*)
başlayan ve petrol fiyatlarının 100 dolar
seviyesine çıkmasıyla süren ekonomik
kriz dinamiklerinin karşılıksız dolarlarla
olan bağlantısı üzerine bir
değerlendirme. 31 "GLOBAL EKONOMİDE
TÜRBÜLANS"
BİR KEZ DAHA
KARŞILIKSIZ DOLAR
SORUNU
- Feodal tefeci-tüccar sermayesinin
zihniyeti üzerine
yorumsuz haberler. 35 TACİRLİK VE
"YÜZ ŞEHİDİN SEVABİ"
- AKP'nin "sivil anayasa"sının sömürücü
sınıflar ilişkisindeki yeri üzerine kısa bir
değerlendirme. 37 "SİVİL ANAYASA"
OLİGARŞİNİN YENİDEN
BİÇİMLENDİRİLMESİ

KURTULUŞ CEPHESİ
SORUMLU (Vi.S.d.P) : Sezai Görür
Yazışma Adresi:
Postfach 1414
55504 Bad Kreuznach / Deutschland

<http://www.kurtuluscephesi.com>
<http://www.kurtuluscephesi.org>
<http://www.kurtuluscephesi.net>
<http://www.kurtuluscephesi.de>
E-Posta Adresi:
kurcephe@kurtuluscephesi.org

100 Sayı Üzerine

1 Mayıs 1990: *Kurtuluş Cephesi* “bölgesel yayın” olarak yayınlanmaya başlandı.

1 Ağustos 1992: *Kurtuluş Cephesi* “merkezi” bir yayına dönüştürüldü.

Ve bu tarihten itibaren *Kurtuluş Cephesi*, **iki aylık ideolojik-politik bir yayın** olarak kesintisiz 15 yıl boyunca yayınlandı ve 100. sayıya ulaştı.

Kurtuluş Cephesi’nin gerek “bölgesel” olarak yayınlandığı tarih, gerekse “merkezi” bir yayına dönüştüğü tarih, 12 Eylül askeri darbesinin pasifikasyon ve depolitizasyon sürecinin belli ölçülerde etkisizleşmeye başladığı bir döneme denk düşüyordu. Belli ölçülerde silahlı devrimci örgütlerin eylemlere başladığı, kitle hareketlerinin yükseldiği, PKK’nin yürüttüğü Kürt ulusal hareketinin yükselişe geçtiği ve yükseldiği ölçüde dönüşüme uğradığı bir dönemdi.

Sınıfsal mücadelenin gelişimi karşısında Kürt ulusal hareketinin yükselişi ve dönüşümü, belli ölçülerde birbirini dışlayan iki ayrı mücadele ve örgütlenmenin ortaya çıktığı bir sürecin de başlangıcı oldu.

Ve bu dönemin en tipik uluslararası olayı ise, 1991 yılında Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı oldu.

Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı ve bunun ortaya çıkardığı “moral çöküş”, Kürt ulusal hareketi ile sınıfsal mücadelenin birbirine karşıt konumlanış içinde bulunuşuyla birleşerek, **ikinci büyük pasifikasyon ve depolitizasyon sürecini** başlattı.

1990’larda başlayan ve günümüze dek süren bu sürecin en tipik özelliği, pasifikasyon ve depolitizasyona paralel olarak solda ve devrimci sol hareket içinde yaygın ve etkin bir **ideolojisizleşme** dönemine girilmesi oldu. Modern revizyonizmin çöküşü ve buna bağlı olarak SBKP çizgisinin “sadık ve resmi” izleyicisi olan “komünist parti”lerin tasfiyesi, her ne kadar “sosyal-emperyalizm teorisi” sahiplerini (günümüzdeki söylemleriyle “maoist”ler) sevindirdiyse de, bu fazla uzun sürmedi. İdeolojisizleşme ve buna bağlı olarak gelişen Marksist-Leninist teoriden “kaçış”, tüm solu kapsayan bir dalgayla dönüştü.

1993 yılından itibaren PKK hareketinin gerilemeye başlaması ve bu gerilemeye paralel ilan edilen “ateş-kes”ler, belli ölçülerde sınıfsal mücadelenin yeniden gelişmesi için uygun bir ortam yaratmışsa da, Türkiye silahlı devrimci mücadelesinin ard arda aldığı darbeler legalizmin güçlenmesine yol açtı.

Amerikan emperyalizminin dünya çapında başlattığı “globalizm” propagandası, güçlenen legalizmle birleşerek, “çağın değiştiği”, “yeni dünya

düzeni”ne geçiş döneminin başladığı ve nihayetinde “emperyalizm”den “imperial düzen”e (“İmparatorluk”) geçildiği inancına yol açtı. Bu inanç, ideolojisizleşmiş solda “yeni arayışlar ve yeni teoriler” üretilmesinin zeminini oluşturdu. Legalizm tümüyle Marksist-Leninist teorinin “otorite”sinden kendisini uzaklaştırırken, “küreselleşme karşıtlığı” başlı başına bir siyasal-ideolojik çizgi haline dönüştü. Artık her “ulus”tan ve her çeşitten “sol” hareket ve örgütlenme, kendi rotasını “globalizm”e göre ayarlamaya ve düzenlemeye başladı.

Marksist-Leninist teori ve pratiğin “gözden düşmesi” (dönemin popüler diliyle “out” olması), “küreselleşme karşıtlığı” söylemiyle kozmopolit bir “hümanist hareket” ortaya çıkartılması, bir yandan tarihin çarpıtılmasını, diğer yandan gerçeklerin “medya” propagandalarıyla yalancılaştırılmasını beraberinde getirdi.

Böylece Marksist-Leninist teorinin “yeni dönemi” ve “yeni çağı” açıklamakta “yetersiz” kaldığı ilan edildi. Marksist-Leninist ekonomi-politiğin gelişen “global ekonomi”yi açıklayamaz olduğu kanısı yaygınlaştı. Tüm kavramların içerikleri boşaltıldı ve yerlerine içeriği belirsiz, kullanıcıya göre değişen kavramlar geçirildi. Marksist-Leninist teorinin yol göstericiliğinden, kılavuzluğundan “kurtulmuş” legalist sol, “medya” diliyle “siyaset” yapmaya soyundu.

Marksist-Leninist dil ve terminoloji unutuldu. Bu dili ve terminolojiyi kullananlar “dinozor” olarak ilan edildi.

PKK hareketinin dönüşmesi ve güçsüzleşmesiyle birlikte, “ulusların kaderlerini tayin hakkı” ve buna ilişkin Marksist-Leninist teori ve pratik hiç yokmuşçasına, “kültürel özerklik” teorileri solda ve sol adına ortaya atıldı.

2000’li yıllara gelindiğinde, 12 Eylül’ün üzerinden yirmi yıl geçmiş ve yeni bir kuşak ortaya çıkmıştı. Yeni kuşak içinden çıkan ileri unsurlar, bu ortamda, bu ortamın ilişkileri içinde, ideolojisiz siyasal bilgiyle solda yerlerini aldılar. Sol, bu ortamda devrimci mücadelenin sorunları yerine, “umudu büyütme”nin derdine düştü. Her türlü illegal mücadele ve örgütlenme zorunluluğu ve gerekliliği, legalizmin “üstün gayretleri” ve polis operasyonlarıyla yeni kuşağın zihninden silindi. Demokratik devrimini tamamlamamış bir ülkede, AB aracılığıyla “yukardan aşağıya demokratik devrim” yapılmışçasına bir “demokratik mücadele” ve legalleşme dönemi başladı.

Tam anlamıyla olgun olmasa da, sürekli milli krizin var olduğu ülkede, “uzun” bir “evrimci çalışma tarzı”, solda tek çalışma tarzı olarak egemen oldu. “Evrime aşaması” çalışma tarzının bu egemenliği içinde “devrim”, “onlarca yıl sonra gerçekleşecek bir umut” haline dönüştürüldü.

Sol ideolojisizleştikçe, Marksist-Leninist teoriden uzaklaştıkça, dünya ve ülkedeki gelişmeler “medya” köşe yazarlarının “senaryo”larıyla açıklanmaya başlandı.

Ve bu dönemde, Türkiye’de 1994 Şubat krizi, 1999 Kasım krizi, 2001 Şubat krizi yaşanırken, “global ekonomi”ler 1993 “resesyonu”, 1994 “Tekila krizi”, 1997 Asya krizi ve nihayetinde 2000 krizlerini yaşadı.

Emperyalizmin “yeni dünya düzeni”, 1991’de “I. Körfez Savaşı”yla, 1995’de Yugoslavya “operasyonu”yla emperyalist savaş düzenine hızla ilerlerken, “globalleşen dünya” söylemi solda egemenliğini sürdürmeye devam etti.

AB’nin “demokrasi şemsiyesi” altında varlığını sürdüren legalist sol, bireyselleşmiş bireylerin AB fonlarından aldıkları paralarla ürettikleri “yeni teori”lerin peşine takıldı.

Sosyalizm bir “ütopya” ilan edilirken, devrim, demokratik halk devrimi, “marjinal sol” söylem olarak kaldı. Üst üste darbe yiyen silahlı devrimci örgütler hızla legalleşmeye ve legalize olmaya yönelirken, solda egemen olan

ideolojiszleşmeye ve teoriszleşmeye de hızla ayak uydurdular. “Kültür merkezleri” legalleşmenin aracı olarak birbiri ardına ortaya çıktı. “Deniz manzaralı lüks kafeterya”ya sahip “kültür merkezleri” başlı başına “adam örgütleme” aracı haline dönüştürüldü.

Bu süreçte solun ünlü “49 fraksiyonu” hızla tükendi. Tüklenenler çareyi, “alevicilik”te, “kürt ulusal hareketi yandaşlığı”nda aramaya başladı. Örgüt isimlerinden “Türkiye” sözcüğü çıkartılırken, yeni kurulanlar “Türkiye”siz örgütler olarak ortaya çıktılar.

Artık iki-üç “sol” roman okuyan, kendisini kendi kendine “örgüt üyesi” ilan edenler, “asgari marksist-leninist formasyon” sahibi olarak “parti” üyeliğine alınır oldu. Marksist-Leninist teori ve tarihsel pratik unutulup gitti.

İşte bu süreçte *Kurtuluş Cephesi*, Marksist-Leninist dil ve terminolojiyi kullanarak, dünyada ve ülkede gelişen olayları tahlil eden, bu olayların ortaya çıkardığı gerçekleri açıklayan ve nihayetinde bunlara karşı yapılması gerekenleri saptamaya çalışan iki aylık bir yayın olarak yayını sürdürdü.

Bu yıllar boyunca *Kurtuluş Cephesi*, “sosyalist aydınlar için seksen sayfalık bir aylık dergi, ‘orta seviyede’ olanlar için haftalık onaltı sayfalık bir dergi, işçi ve köylü kitleleri için de bir kitle gazetesi çıkarma” şeklindeki revizyonist ve legalist bir yayın politikasının tam karşısında yer aldı. Yine *Kurtuluş Cephesi*, legalizmin bir ürünü olan “gazete bayileri”nde satılan bir yayın olmaktan özellikle uzak durdu. Legalizmin “medya” diliyle ve “globalizm” terminolojisiyle geliştirdiği “siyasal söylemler”, *Kurtuluş Cephesi*’nde hiçbir zaman yer bulamadı. *Kurtuluş Cephesi*’nin dili ve terminolojisi Marksist-Leninist dil ve terminoloji olarak kaldı.

2000’li yıllar emperyalizmin emperyalizm olduğunu “dosta-düşmana” bir kez daha göstererek, tarihsel konumunu Irak ve Afganistan işgalleriyle sürdürdü. “Globalizm” dönemi ve düşleri sona erdi.

Ve “tarihin sonu”ndan çıkıldı, tarihin kaldığı yerden devam ettiği bir döneme girildi.

Bugün Kurtuluş Cephesi’nin 100. sayısı çıktı.

Çok şeyler yapamadık, büyük gelişmeler sağlayamadık. Ama en olumsuz olanı, aradan geçen 18 yıla ve 100 sayıya rağmen devrimi yapamamış oluşumuzdur.

Evet, “üzgünüz”, 18 yıla ve 100 sayıya rağmen, devrimi yapamadık.

Bu üzüntümüzle, ama 100. sayıya ulaşmanın onuruyla karşınızdayız.

150., 200. sayılara ulaşmak “umudu”yla değil, bu sayılara ulaşmadan devrimin zaferinin gerçekleşebileceği bilinciyle karşınızdayız.

Yayın Politikamız

Mahir Çayan

27 Mayıs hareketi ile birlikte, reformist burjuvazi ile finans oligarşisi arasında kurulan nispi denge Türkiye’de sınırlı da olsa bir demokratik ortam yarattı.

Bu sınırlı demokratik hakların çerçevesi içinde sol, belli ölçülerde legale kazanarak, açılıp gelişti. Bu sınırlı demokratik ortam bir yandan solun gelişmesini sağlarken, öte yandan da solun içerisinde revizyonizmin ve küçük-burjuva sosyalizminin gelişmesine ve kök salmasına maddi bir temel teşkil etti. İşte TIP pasifizmi bu zemin üzerinde, yayılma imkanı buldu. TIP pasifizmi karşısında, Mihri Belli revizyonizminin solda devrimci bir alternatif olarak güç kazanmasının en önemli nedeni, yine bu ortamdır.

1966’lardan sonra, Türkiye’deki sınıflar mücadelesinin şiddetlenmesine paralel olarak, bilimsel sosyalizmin temel klâsiklerinin süratle Türkçe’ye çevrilmesi, soldaki sisleri dağıtmaya başladı.

Bilimsel sosyalizmin temel eserlerinin Türkçe’ye çevrilmesi, sosyalist teoriyi ülkemizdeki bir avuç solun entelektüelinin zihni idmanı olmaktan çıkarmıştır. Böylece ülkemizde sosyalist teori, mücadelenin gerçek militanlarının savaşına eylem kılavuzu olarak maddi bir güç haline gelmiştir. Bu durum, ve özellikle son üç yılda hızlanan ve keskinleşen sınıf mücadelesi ile birlikte proleter devrimciliğin cesaret, atılganlık ve coşku isteyen bir meslek haline gelmesi, soldaki pasifistlerin, revizyonistlerin ve devrim hokkabazlarının niteliğini hızla ortaya koymaya başladı.

Sınıflar savaşının giderek keskinleşmesi, ülkemizdeki ekonomik, politik ve sosyal krizi iyice şiddetlendirdi. Öyle ki, bugün toplumun bütün kesimleri, eskisi gibi yaşamamak istemeleri bir yana, patlamaya hazır volkan gibi, bir kıvılcım beklemektedirler.

Toplumun bütün kesimlerini sarsmaya başlayan bu devrimci kasırga, genç militanlara devrim arenasında sadece kendilerinin kaldığını gösterdi. Bu esen kasırga, devrimci kavganın çeşitli kesimlerinde fedakârca dövüşen genç militanların benliğinde, bilincinde ve kalbinde derin değişiklikler yaptı; her çeşit feodal ve ataerkil ilişkileri parçaladı. Hayat, devrimci pratiğin içindeki işçi, köylü, öğrenci militanları bir araya getirdi. Böylece, Leninizm temelleri üzerinde, devrimci yoldaşlığın oluşturduğu, kelimenin geniş anlamı ile proleter devrimci bir örgüt doğdu. Bu örgüt, Türkiye’deki karşı-devrim cephesinin bütün baskı, şiddet ve cebrini göğüsleyerek kırsal alanlardan fabrikalara, üniversitelere kadar, bütün kesimlerdeki devrimci mücadeleyi yönlendirme gayretleri içinde olanların örgütüdür.

İşte KURTULUŞ gazetesi, bu örgütün, ideolojik ve politik yayın organıdır.

Bu hareket, revizyonizmin uzun yıllar etkin olduğu bir ortamda yeşermiş, gelişmiş ve güçlenmiştir. O yüzden işler ne kadar sıkı tutulursa tutulsun başlangıçta, şu veya bu ölçüde, bu ortamın izlerini içinde taşıyacaktır. Tersini düşünmek idealizmdir. Bu kalımlar, savaş içinde, savaşıla savaşıla atılacaktır.

Bugün, ülkemizde, revizyonizmin etkinliğini çeşitli alanlarda görmek mümkündür. Mesela, sosyalist aydınlar için ayrı seksen sayfalık bir aylık dergi, “orta seviyede” olanlar için haftalık onaltı sayfalık bir dergi, işçi ve köylü kitleleri için de bir kitle gazetesi çıkarma, revizyonist bir yayın politikasının ifadesinden başka birşey değildir.

Emperyalizmin işgali altında olan, dolayısıyla halk savaşının zorunlu bir durak olduğu ülkelerde sosyalistlerin temel mücadele metotları, politikleşmiş askeri savaş metodudur. Bu metodu, *temel* metod olarak alanların devrimci yayın politikası bu olamaz.

Bu yayın politikası, halk savaşına yan çizen, dergicilik ve gazeteciliği temel alan revizyonistlerin politikasıdır. Bu yayın politikasının temeli, dergi etrafında örgütlenme düşüncesine dayanır. Büyük şehirlerde yayınlanan bir dergi etrafında örgütlenme ve bunun aracılığıyla parti örgütlenmesine geçme, revizyonist bir örgütlenme anlayışıdır. Kırlardan şehirlere doğru bir rota takip edecek olan halk savaşının zorunlu durak olduğu ülkelerde devrimcilerin örgütlenmesi bu şekilde olamaz!

Ayrıca bu yayın politikası, çeşitli bakımlardan yanlıştır.

Bir kere, kitleler, kitle organı, vs. ile bilinçlenmezler. Kitleler, savaş içinde, pratik içinde öncünün yakacağı kıvılcımla bilinçlenirler, örgütlenirler. Devrimci yayın politikasında böyle uydurma bir kitle organı anlayışı yoktur.

İkinci olarak, entelektüel ayrı dergi, işçiye köylüye ayrı dergi, devrimci bir anlayışın ürünü değildir. Bu olsa olsa, emekçi kitlelerine yukardan bakan aydın düşüncesinin ürünü olabilir. Mesela, işçilere hitap eden *Iskra*'da sosyalizmin en karmaşık meseleleri rahatlıkla tartışma konusu yapılmıştır.

Geçmişte KURTULUŞ olarak biz de aynı hatayı işledik. Bu konuda kendimizi eleştiririz. Bundan böyle, KURTULUŞ gazetesi, bizim ideolojik ve politik görüşümüzü kitlelere iletacaktır. KURTULUŞ'un bu niteliğe kavuşmasıyla birlikte (yani bundan böyle Dev-Genç'in yayın organı olan) İLERİ ideolojik ve politik organ olarak ayrıca çıkmayacaktır. Çünkü Dev-Genç hareketimizden bağımsız ayrı bir örgüt değildir. Dev-Genç, hareketimizin kitlevi gençlik örgütüdür. *Dolayısıyla, hareketimizin ideolojik ve politik organı KURTULUŞ gazetesi, Dev-Genç'in de görüşlerini dile getirmektedir. Bir eylem örgütü olan Dev-Genç bundan böyle tabanı ile organik bağlantısını (yazılı olarak) Merkez Yürütme Kurulunun çıkardığı İleri bültenleriyle yürütecektir.*

Biz, emperyalizme karşı aktif mücadeleyi savunuyoruz. Politikleşmiş askeri savaş metodunu, temel mücadele biçimi olarak kabul eden bizler, bu savaş asgari bürokrasi ile yürüteceğiz. Asla kırtasiyeciliğin bataklığına yuvarlanmayacağız. Tek bir ideolojik ve politik organla kitlelere görüşlerimizi iletacağız. Ayrıca kitlelerin ekonomik ve demokratik mücadelelerine, bölgesel meselelere ilişkin olarak, onlara bilgi götüren, somut meselelerine ışık tutan KURTULUŞ özel sayıları çıkartılacaktır. Devrimci pratiğe ışık tutan uzun araştırmalar ve teorik, ideolojik polemikler ve çeviriler KURTULUŞ Yayınevi'nin çıkaracağı broşürlerle yürütülecektir.

Kurtuluş

Sayı: 1, 15 Mart 1971

Terör, Milliyetçilik, Sınır Ötesi Harekât ve Kürt Sorununa Feodal-Tacir Çözümü

Her an, herşeyin olduğu bir ülkede, birden herşey yön değiştirdi.

Önce Kuzey Irak ve PKK sorunu vardı. Genelkurmay başkanı 14 Nisan'da bu konuda tedbirler alınmasını, siyasal karar verilmesini söylüyordu. Artık Kuzey Irak'a yapılacak bir operasyon an meselesiydi, tek sorun AKP'nin "siyasal karar" vermesine kalmış gibiydi.

Ardından "sanal muhtıra" geldi.

Birden Kürt sorunu, "terör" sorunu, PKK sorunu gündemden çıkmış, yerini laiklik/şeriatçılık sorunu, "laik cumhuriyet" in tehdit altında oluşu öne çıkmıştı.

Cumhuriyet mitingleri başladı.

Cumhurbaşkanlığı seçiminin yapılması üzerine "erken seçim" e gidildi.

Gündem değişmişti: Genel seçim.

22 Temmuz seçimleri, "laik cumhuriyet" in şeriatçı tehdit altında olduğu korkusu içinde gerçekleşti. Seçimlerden AKP "açık ara" birinci parti olarak çıktı.

"Laik cumhuriyet" ve şeriatçılık gündemin ilk sırasındaki yerini koruyordu.

A. Gül, MHP'nin oylamaya katılma kararıyla birlikte "gül gibi" cumhurbaşkanı seçildi.

Doğan medya grubu "Malezya"yı keşfetti. Artık hergün, her saat, her yerde "malez-yalaşmak"tan söz edilmeye başlandı.

21 Ekim "referandum" u ne denli unutulmuş olursa olsun, siyasal gündem aylardır belli bir "istikrar" içinde, laiklik ve "laik cum-

huriyet" in tehdit altında oluşuyla belirlenmişti.

Her an, herşeyin olabildiği ülkede böyle-sine görece bir "istikrar" lı siyasal gündemin oluşmasıyla birlikte, kısa vadeli politikaların yerine orta ve uzun vadeli politikalar, taktikler, stratejiler belirlenmeye başlandı.

"Laik cumhuriyet" yanlıları AKP'nin şeriat düzenine yönelik atacağı adımları "yakın izlemeye" alırken, genelkurmay aynı "yakın izleme" içinde "post modern" ya da "post-post modern" bir askeri darbenin koşullarının oluşmasını beklemeye koyulmuştu.

Ve laiklik/şeriatçılık ekseninde aylardır süre giden siyasal gündem birden değişti.

Tarih: 21 Ekim, Dağlarca komando taburuna PKK baskını.

Aylardır süregiden laiklik/şeriatçılık eksenindeki "istikrar" lı siyasal gündem birden değişerek, "terör", "terörizmle mücadele", "sınır ötesi harekât", Kürt sorunu, Barzani, Talabani, Kuzey Irak "Kürt Federe Devleti" gündemin ilk sırasına yükseldi.

Her yere bayraklar asıldı, mitingler yapılmaya başlandı. 2005 Nevroz'unda Mersin'de "bayrağın ayaklar altına alınması"yla başlayan bayrak asma dönemine yeniden dönüldü. Bir kez daha "vatan, millet, bayrak" hamasetiyle "milliyetçilik" dalgası yükselişe geçti.

17 Ekim günü tezkere çıkartıldı. Artık "sınır ötesi harekât" TBMM'nin onayı ile yasallaştırılmış oldu.

Kuzey Irak'ta "üslenen" PKK kamplanna yönelik "sınır ötesi hareket" tezkeresiyle birlikte "hedef" büyütüldü. Artık "sınırlı" bir operasyon, Barzani ve Talabani yönetimini hedef alan bir "gözdağı" operasyonuna dönüştü.

"Türkiye kararlı"ydı, Kuzey Irak'taki "terör yuvaları" temizlenecekti, ama "temizlik" Barzani ve Talabani'nin yönetimini de hedeflemişti artık.

1997 yılında Suriye'ye karşı uygulanan "stratejik tehdit ve gözdağı" operasyonu, Kuzey Irak için yeniden uygulamaya konuldu.

Günlerce "sınır ötesi operasyon", bu operasyonun "hedefleri" "medya"da yazıldı-çizildi.

Tüm bu gelişmeler olurken, AKP yönetiminin askeri operasyona "sıcak bakmadığı"na ilişkin haberler, yorumlar ve yorumların yorumları "medya"da geniş ölçüde yer aldı.

Artık siyasal gündem, sadece "terör" olmaktan çıktı, AKP yönetiminin "sınır ötesi hareket"la birlikte insiyatifi "askerlere" kaputup kaptırmayacağı tartışması başladı.

"Medya", geçmiş dönemlerden farklı olarak, gelişen olaylar karşısında "senaryo"lar yazmak yerine, olayların gelişiminin "olası" nedenleri ve sonuçlarını tartışır hale geldi.

"Sınır ötesi hareket", buna karşı AKP'nin "sıcak bakmayı" ve nihayetinde Amerika'dan "icazet" alınması gereğiyle birlikte "siyasal gündem", Tayyip Erdoğan'ın Amerika "seferi"ne odaklandı.

Ve beklenildiği gibi oldu, ABD, "başkan Bush"un ağzından her ne kadar PKK'yi "düşman" ilan etmiş olursa olsun, "sınır ötesi hareket"la "karşı" olduğunu açıkça ortaya koydu.

"Anlık istihbarat", "sıcak istihbarat" söylemleriyle Tayyip Erdoğan'ın Amerika "seferi" sonuçlanırken, Kuzey Irak'a yönelik operasyon ABD'nin onay vermemesiyle Meclis'ten çıkan "tezkere"nin yazıldığı Resmi Gazete'nin kağıdı üzerinde kaldı.

Kimilerine göre "kış" koşulları nedeniyle, kimilerine göre Barzani ve Talabani "hizaya" geldiklerinden, kimilerine göre ise "zaten" ABD onaylamadığı için "sınır ötesi hareket" gündemden çıktı.

Ama...

21 Ekim'den itibaren yükselen "milliyetçi" dalga ve "bayrak asma" yarışının kitlelerde yaratmış olduğu tepki ve beklenti varlığını sürdürüyordu. Şimdi sıra, bu "yükselen"

tepkileri ve beklentileri pasifize etmeye gelmişti.

İşte bu pasifikasyon çerçevesinde DTP "hedef tahtası"na yerleştirildi. DTP'nin "hedef tahtası"na yerleştirilmesiyle birlikte de, gündem "Kürt sorunu" çerçevesine oturtuldu.

DTP'nin kongresinde "demokratik özerklik" talebinin "resmi" hale getirilmesiyle birlikte, eski defterler açıldı. "Bölgesel özerklik" ile "kültürel özerklik" arasında gidip gelen tartışmalar yeniden başladı.

Laiklik/şeriatçılık gündeminden "terör" ve "Kürt sorunu"na hızla geçişle birlikte "ezber"ler bozuldu, eski "ezber"ler tekrarlanmaya başlandı.

"24 sınır ötesi harekât"tan sonra 25. harekât, DEP'in kapatılmasıyla başlayan "parti kapatma" yönteminin DTP'ye uygulanması, "Kürt sorunu"nun çözümü için "kültürel özerklik"in tanınması "istemi" vb. "eski yöntem ve söylemler" ortalığa atıldı.

Ve şimdi Tayyip Erdoğan ve mehteran takımının Kuzey Irak "Kürt devleti" dahil olmak üzere, bütün olarak Kürt sorununa ilişkin "gizli planı" olduğu tartışılmaya başlandı.

Tayyip Erdoğan ve mehteran takımı "sorun"un "sivil anayasa" çerçevesinde çözüleceği iddiasını yinelerken, bir kez daha "sivil anayasa"yı gündemin ilk sırasına çıkartmaya başladı.

27 Nisan "sanal muhtıra"sından beri süregelen AKP-Genelkurmay arasındaki açık çatışkıda, şeriatçı tehlike ve PKK eylemleriyle genelkurmayın insiyatifi ele geçirmeye yönelik attığı adımlar karşısında AKP'nin "sivil anayasa"yla geliştirdiği "karşı adım" bir kez daha "yerinde say, uygun adım marş" dönemine geri dönüşün kapısını açtı.

Ne PKK'nin karakol baskını ve baskında askerleri "esir alması" ilk kez oluyordu, ne de Kuzey Irak'ta PKK kampları ilk kez oluşturulmuştu. Ne Tayyip Erdoğan ve mehteran takımı "şeriat" düzeni isteminden vazgeçmişlerdi, ne de yeni keşfetmişlerdi. Kuzey Irak'ta "federe Kürt devleti" ne ilk kez oluşturulmaya çalışılıyordu, ne de ilk kez Barzani ve Talabani "devlet" yöneticisi olmuşlardı. "Kürt sorunu", PKK'nin "siyasallaşma süreci", legal bir parti oluşturması ne ilk kez oluyordu, ne de yeni başlamıştı.

Sorunlar ve olaylar, yıllardır varlığını sürdürüyordu. Sadece belli zamanlarda günde-

min alt sıralarına itiliyor, kimi zaman gündemin ilk sırasına çıkıyordu. Ama her durumda varlığını sürdüren sorunlar ve olaylardı.

Tıpkı ekonomik sorunlarda olduğu gibi, tıpkı bireysel/kişisel sorunlarda olduğu gibi, siyasal sorunlar da çözülmedikleri sürece sürekli “ötelenen” sorunlar olarak varlıklarını sürdürürler. “Anı yaşamak”, “soyut gelecek için somut bugünden vazgeçmemek” mantığı ile, gelişen ve çözülmesi zorunlu hale gelen her sorun “ötelen”miş ve “ötelen”diği sürece bir yana atılmış, unutulmuştur. Ama varlıklarını sürdürdükleri için, her an yeniden kendisini “varlaştırma”nın koşulları içinde olmuşlardır.

Bugün PKK “sorunu”, Kürt “sorunu” ve nihayetinde “laiklik” sorunu, sürekli “ötelenen” sorunlar olarak ülkenin gündemini sürekli belirleyen sorunlar durumundadır. Çözülmedikleri, nihai olarak çözümlenemedikleri sürece, varlıklarını sürdürece, yeni çatışmalar ortaya çıkartacaklardır.

Sorun, sorunları “öteleme” anlayışı, “öteleme” ile “unutma” alışkanlığıdır. Sorunun, ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel, ulusal sorun olup olmasının önemi yoktur. Önemli olan, sorunun doğru saptanması ve çözümlenmesidir. Bu yapılmadığı sürece, her yapılan “öteleme”, sorunu geçiştirmek, bir süreliğine gündemden uzaklaştırmaktan başka bir sonuç vermez.

Gerek laiklik sorunu, gerek Kürt sorunu (genel çerçevesi ile ifade edersek “ulusal sorun”), emperyalist-kapitalist ülkelerin gelişiminin tarih-öncesinde yer alan sorunlardır.

Gerek laiklik, gerek ulusal sorun, burjuvazinin feodalizme karşı mücadele sürecinde çözümlenmiş ve çözümlenmesi zorunlu olan sorunlar olarak ortaya çıkmıştır. Genelleyerek, bu sorunlar, burjuva demokratik devrim sorunudur ve bu devrim gerçekleşmediği sürece çözümlenmemiş olarak varlıklarını sürdürürler.

Burjuva toplumu için laiklik “iç” birliği, ulusal sorun “dış” birliği ifade eder. Her ikisi, ne denli birbirinden ayrı ve ayrıksı görünürse görünsün, bir bütün oluştururlar. Biri olmadan öteki olamaz.

Laiklik, feodalizmin, feodal kurumların, özel olarak da dini kurumların devlet düzeninin dışına çıkartılmasıdır.

Uluslararası sorun ise, yine feodal yerel devletçiklerin tasfiyesi, merkezi bir devletin oluşturulması ve bu devlet sınırları içinde burju-

vazinin bütünüyle egemen olması demektir.

1789 Fransız Devrimi’yle başlayan ulusal devletlerin oluşması ve gelişmesi süreci, tümüyle feodalizmin tasfiyesi ve burjuvazinin egemen sınıf olarak ortaya çıkmasının tarihidir.

Burjuva demokratik devrimin tamamlanmadığı ülkemizde ise, burjuvazi, kendi iç dinamiği ile gelişen bir kapitalizmin ürünü olmamıştır. Burjuvazi iç dinamikle gelişen kapitalizmin ürünü olmadığı gibi, kapitalizme geçiş süreci gecikmiş ve Batı-Avrupa ülkelerinin emperyalist aşamaya geçtikleri bir tarihsel döneme kalmıştır. Gerek emperyalist ülkelerin burjuvazisinin devrimci niteliğini yitirmiş olmaları, gerekse dış dinamikle gelişen kapitalizmin ürünü olan yerli (işbirlikçi) burjuvazinin kendi devrimini yapmaya “muktedir” olamayışı, kaçınılmaz olarak tarih-öncesinde kalmış sorunları (laiklik ve ulusal sorun) çözümsüz bırakmış, sürekli “öteleme” içinde geçiştirmiş ve günümüze kadar taşımıştır.

Bu yüzden, sorunların gerçek ve kalıcı çözümü, ülkenin demokratik devrimini tamamlamasına bağlıdır.

Bu, PKK’nin “globalizme” adapte edilmiş “demokratik cumhuriyet projesi”nin de, “laik cumhuriyet”in de gerçekliğiğidir.

Ancak, burjuva demokratik devrimi, ne kadar tamamlanmamış olarak kalmışsa da, her durumda, içinde yaşanan tarihsel süreçte burjuvazi tarafından gerçekleştirilmesi olanaksız bir devrimdir. Bilinmesi, unutulmaması ve altı çizilmesi gereken gerçek, **burjuvazinin devrimci niteliğe sahip olmadığıdır**. Dışa bağımlı kapitalizmin ürünü olan “yerli” burjuvazinin işbirlikçi niteliği de, bu tarihsel gerçeğin yanına konulduğunda, ülkemiz için, bu sorunların çözümünü gerçekleştirecek olan demokratik devrimin işçi sınıfının omuzlarına yüklediği açıktır.

Yıllardır söylediğimiz gibi, sorun, işçi sınıfının öncülüğünde, işçilerin, köylülerin ve küçük-burjuvazinin birleşik mücadelesiyle demokratik devrimin (ki bu niteliği ile “demokratik halk devrimi” halini alır) tamamlanması sorunudur.

“Devrim” sözcüğünü ulu orta kullanmayı seven, ama gerçek bir devrimden söz edildiğinde “tüyleri diken diken” olan küçük-burjuva aydınlarının, Kürt sorunu karşısında “siyasal çözüm”, “demokrasi içinde çözüm”,

“başşıl çözüm” vb. adını verdikleri her türlü “çözüm”, tarih-öncesinde kalmış bir diğer sorunun, laikliğin etkisi ve gölgesi altında çözümsüzlükten başka bir şey değildir.

Laik ve demokratik bir cumhuriyet, bir devrim sorunudur. Mevcut düzenin topyekün değiştirilmesi sorunudur. Böyle bir değişimin nesnel koşullarının olması dışında, bu değişimi gerçekleştirmek isteyen öznel güçlerin varlığını öngerektirir. İşte bu topyekün değişimi isteyen ve bu değişimi gerçekleştirmek için mücadele eden öznel güçlerin varlığıdır ki, toplumun bir bütün olarak bir araya gelmesini, birlikte ve topyekün olarak sorunların çözülmesini sağlayabilir.

Kürt sorunu, kapitalist gelişmenin tarih-öncesinde kalmış sorundur. Yani kapitalistleşme sürecine geç ve dış dinamikle girmiş bir ülkenin sorunudur. Batı-Avrupa ülkelerinde 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başlarında çözümlenmiş olan ulusal sorunlar, ülkemizin tarihsel gelişimi içinde “ötelenmiş” sorundur. Bu, “gecikmiş burjuva demokratik devrim” koşullarında ulusal sorun (Kürt sorunu), bir tarafın “istemi”nin “üstten” kabul edilmesiyle çözümlenir bir sorun değildir. Bir başka ifadeyle, “devletin elitleri”nin ya da “sivil-askeri bürokrasinin”, yahut “statükocuların” ikna edilmesiyle, ikna edilemedikleri yerde “yenilgiye” uğratılmasıyla çözümlenemez.

En basit gerçek, “statükocu” ya da “devlet elitleri”, Kürt sorunu karşısında ne denli milliyetçi ve şovenist olurlarsa olsunlar, laiklik konusunda da o denli jakobendirler. AKP “medya”sının ve ideologlarının dillerinden düşürmedikleri “statükocu”ların, “devlet elitleri”nin ya da “derin devletin”, Kürt sorunuyla “yenilgiye” uğratılmaları, aynı zamanda laik-cumhuriyetin “sahipsiz” kalmasına yol açacağı da açıktır.

Ne laiklik demokratik bir ortam yaratır, ne Kürt sorununun “yukardan aşağıya çözümlenmesi” demokratik bir cumhuriyetin kurulmasına yol açar. Her ikisi de, toplumsal çelişkileri daha da sertleştirerek, kimi durumda onlarca yıl sürecek bir çatışmayı, kanlı bir süreci başlatabilir.

Ortak amaçlar için bir araya gelmiş ve ortak amaçlar için mücadele eden insanlardır ki, ortak ve bileşik bir yaşamı, toplumsal oluşumu ve devlet düzenini oluşturabilirler. Bu olmadığı sürece, bir tarafın iradesinin diğer tarafa zorla kabul ettirilmesi durumu or-

taya çıkar ki (ki Kürt sorunu olarak zaten mevcuttur), ulusal sorunların her türlü “zor” yoluyla çözümlenmesinin olanaksız olduğu gerçeği ile çatışır.

Bir başka tarihsel ve nesnel gerçek de, ulusal sorunların, feodalizme karşı burjuvazinin “birleşik pazar” oluşturma zorunluluğu temelinde köylülüğün toprak istemi ile çakışmasıdır.

Bu çakışma nedeniyle, burjuva demokratik devriminde, burjuvazi köylülüğü yedekleyebilmiş ve kendi askeri gücü haline getirebilmiştir. Çok açık tanımıyla, ulusal sorun, aynı zamanda bir köylü sorundur ve köylülük tarafından “toprak sorunu” olarak algılandığı ölçüde milliyetçilik sorunudur. Her durumda, milliyetçilik, burjuvazinin “birleşik pazar” isteminin ideolojisidir. Dolayısıyla köylü kitlelerinin “toprak istemi”yle birleşerek, onları burjuvaziye yedekler.

Burada söz konusu olan, “ulus”un “ortak çıkar”larının savunucusu olarak ortaya çıkan burjuvazidir.

Burjuvazi ise, küçük, orta ve büyük burjuvazi olarak farklı kesimlere bölünmüştür. Genel ifade içinde burjuvazi sözcüğü, her durumda büyük burjuvaziye, yani sanayici kapitalist ile tarım burjuvazisini içerir. Tüccar ise, sanayici kapitalistin “dağıtım” işlerini gören “kapitalist tüccar” olduğu ölçüde, burjuvazinin bir parçasını oluşturur.

Ancak, gerek küçük, orta ve büyük burjuvazi olarak burjuvazinin farklı kesimleri, gerekse sanayici kapitalist ile tarım ve ticaret burjuvazisinin çıkarları belirli sürelerle ve belirli amaçlar çerçevesinde birbiriyle çakışır. Çakışmanın olmadığı her durumda, bu kesimler arasındaki çelişkiler keskinleşir ve burjuvazinin değişik kesimleri birbirleriyle kıyasıya mücadeleye girerler.

Sanayici kapitalist ile tarım burjuvazisi, doğrudan doğruya “toprak”la ilişki içindedirler. Sanayinin kuruluşu bir “toprak” gerektirdiği gibi, ücretli işçinin bu “toprak”larda yaşıyor olması gerekir. Bu “toprak”lar, sürekli ve istikrarlı olarak **var olmalıdır**. Aksi halde, ne sanayici kapitalist, ne tarım burjuvazisi, belirsiz, tartışmalı ve sürekli el değiştiren “toprak” parçasına yatırım yapmaz.

Ticaret burjuvazisi ise, belli ölçülerde ülke iç pazarında sanayi ve tarım burjuvazisine bağımlı olsa da, “uluslararası ticaret”in gelişmesine bağlı olarak, kendisini ulusal bir temel üzerinde çalışmaya “mahkum” etmez.

Özellikle emperyalist aşamada “yerli” ticaret burjuvazisi, işbirlikçi-sanayi burjuvazisinin dışa bağımlı yapısının getirmiş olduğu uluslararası mal dolaşımı içinde yer aldığından, kozmopolitik niteliği çok daha fazladır. Ancak bu “kozmpolitizm”, emperyalist burjuvazinin (ki 1990’lardaki söylemle “globalizm”) sermaye ihracı temelinde ulusal sınırları ve ulusal devletleri aşan, onların “dar” çerçevesi içinde hareket etmekten uzaklaşan, özcesi “çokuluslu” şirketlerin ortaya çıkmasıyla birlikte “uluslar-üstü” niteliğinden farklıdır.

AKP’nin çıkarlarını temsil ettiği “feodal-tacir”ler ise, bir yandan ticaret burjuvazisinin “uluslararası” hareketi içinde yer alırken, diğer yandan “ümmeççi” bakış açısıyla “kozmpolitizm” bir bakış açısına sahiptir. Sanayi burjuvazisi ne denli “toprak” temelinde üretimle ilgiliyse, feodal-tacir, sadece “toprak dışı” mal ticaretiyle ilgilidir. Özellikle iç pazarın başka ulusal sermayeler tarafından denetim altına alındığı koşullarda (emperyalist sermaye), feodal-tacirler için uluslararası mal ticareti yaşamsal öneme sahip olur. Bu da onların “toprak dışı” (*ex-territorial*) ilişkiler içinde olmasını getirir.

Bugün, Kürt sorunu karşısında AKP’nin (onun temsil ettiği şeriatçı sermaye kesimlerinin) “toprak dışı kültürel özerklik”e yönelik “çözüm” önerilerinin temelinde feodal-tacirlerin ticari ilişkileri ve bundan doğan zihniyetleri egemendir.

AB üyeliği sürecinde yaşandığı gibi, “AB üyeliği”nin her türlü “ulusal” sınırların, “ulusal değerlerin” ve hatta “ulusal bayrak”ın önemini olmadığı bir “birlik” anlamına geldiği şeklindeki propagandalar ne denli gerçeğe aykırıydıysa, bugün AKP’nin feodal-tacir zihniyetinin, ümmeççilik temelindeki “kürt sorununa çözüm”ü de o denli gerçeğe aykırı bir propagandadır.

Bugün DTP’nin son kongresinde “resmleştirilen” “demokratik özerklik” ile AKP’nin feodal-tacir zihniyeti arasında büyük bir **yakınlık** ortaya çıkmıştır. Bu yakınlık, bir “taraf”ın “özerklik” istemine denk düşerken, diğer “taraf”ın laiklik karşıtı eyleminde Kürt halkını yedekleme istemine denk düşmektedir.

AKP “medya”sının ve ideologlarının yoğun propagandası altında, bugün için Kürt sorununun “özerklik” temelinde çözümünün karşısındaki tek engel “kemalist”ler, “ulusal-

cılar”, faşist milliyetçiler ve “Türk” silahlı kuvvetleri olarak sunulmaktadır. Kürtler arasında büyük taraftar bulan bu propaganda, Kürt sorunun çözümünde AKP’yi “tek umut” haline getirdiği ölçüde, PKK’nin varlık koşullarını da tehdit edecek niteliktedir.

AKP’nin amacı, bu propaganda temelinde Kürt sorununu ticarileştirerek “öteleme”tir. “Öteleyebildiği” ölçüde Kürtler arasında “tek umut” olmayı sürdürebilecek ve yerel seçimler sayesinde bunu “seçim zafetine” dönüştürecektir. “Ötelenmiş” ve ticarileştirilmiş Kürt sorunu, “terörün sonu” olarak sunulurken, AKP’nin devlet aygıtı üzerindeki egemenliğini kalıcı hale getireceği hesaplanmaktadır.

Yapılacak olan tek şey, ticari ilişkilerle yeni işbirlikçiler yaratmak, mevcut Türkiye oligarşisinin Kürt işbirlikçilerinin elindeki “serveti” yeni işbirlikçilere dağıtmak (Uzanlar vb. olaylarında olduğu gibi), Kürt ticaretini ve tüccarını “gençleştirmek”ten ibarettir.*

Tüm bu ilişki ve çelişkiler içinde, Kürt ulusal sorununun gerçek ve kalıcı tek çözümü, ülkenin demokratikleştirilmesi, bunun için demokratik halk devriminin yapılması, bağımsız ve demokratik bir Türkiye’nin yaratılması olduğu bir kez daha açığa çıkmaktadır.

Ancak devrimciler, Marksist-Leninistler, ne denli ulusal sorunun “ulusların kaderlerini tayin hakkı” temelinde**, ama demokratik halk devrimin gerçekleştirilmesiyle çö-

* TMSF başkanı Ahmet Ertürk 20 Kasım tarihli basın toplantısında, Halis Toprak’a ilişkin olarak, “Toprak Grubunun, ‘sözün tükendiği, hiçbir anlam ifade etmediği’ bir grup haline dönüştüğünü, o konuda çalışmalarının devam ettiğini ve gelişmelerin yakında görüleceğini” söylemiştir.

** Bugün, PKK tarafından tümüyle bir yana bırakılmış bir “çözüm”dür. “Globalizm” propagandasına ve Amerikan emperyalizminin Büyük Ortadoğu Projesine çok büyük “önem” atfeden PKK ve A. Öcalan, ulus-devlet döneminin sona erdiği iddialarını esas alarak, ulusların kaderlerini tayin hakkını bir yana itmişlerdir. Bu da “bağımsız Kürdistan”dan belli bir ulusal sınıra sahip olmayan “demokratik federasyon”a geçişin gerekçesi yapılmıştır. Ancak ulusların kaderlerini tayin hakkı sadece PKK tarafından bir yana itilmiş değildir. Legalize ve legalleşmiş sol, neredeyse bir bütün olarak ulusların kaderlerini tayin hakkını bir yana bırakmıştır. Ulusların kaderlerini tayin hakkının, her ulusun ayrı bir devlet kurma hakkı olması ile “devlet kurması”nı birbirine karıştıran sol, ayrılmayı mutlaklaştırdığı inancıyla ulusların kaderlerini tayin hakkını reddetmektedir. Örneğin SİP-TKP bu konuda şöyle söylemektedir: Kimse ‘ulusların kendi kaderlerini ta-

züleceğini söylerse söylesinler, “taraf” her durumda kendi çıkarlarını azamileştirme ve tek yanlı olarak gerçekleştirme peşindedirler. Kürt solunda yer alanlar, onlarca yıl öncesinde “ayn örgütlenme” yolunu seçerek, birleşik ve ortak bir mücadelenin sürdürülmesinin koşullarını ortadan kaldırmışlardır. Bu yüzden, bugün, ne kadar birlik ve ortak mücadeleden söz edilirse edilsin, “taraf”lardan birisi on yıllar öncesinden “tercih” ettiği bir yolda gitmeyi sürdürdüğü sürece, Kürt ulusal sorununun gerçek ve kalıcı çözümüne ulaşılmayacaktır. Ulaşılmadığı ölçüde, “orta yolcu” her türlü “çözüm” önerileri taraftar bulmayı sürdürecektir. Bunlar ise, sadece sorunu “ötelemek”ten başka bir sonuç vermeyecektir.

Yine de, birleşik ve ortak bir demokratik halk devrimi mücadelesi örgütlemekten başka seçenek yoktur. Ve bunun yolu ise açıktır:

“Birlik gereğini ne kadar çok kavarsak, tam birlik olmadıkça otokrasiye karşı uyumsuz bir saldırıya girişmenin olanaksızlığına ne kadar daha fazla inanırsak, bizim siyasi sistemimizde

merkezi bir mücadele örgütüne gerek olduğu o kadar daha çok ortaya çıkacak ve bizler ‘basit’, ama aldatıcı ve temelde alabildiğine yanlış olan çözümlerle tatmin olmaya o kadar az eğilim göstereceğiz. Birbirimizi yabansılamanın verdiği zararlar kavranmadıkça, proletarya partisi kampında bu yabansılamaya, her ne pahasına olursa olsun, kesinlikle son verme isteğini taşımadıkça, ‘federasyon’ için incir yaprağına hiç de gerek yoktur; **ilgili ‘taraf’lardan birinin çözümü gerçekten arzulamadığı bir sorunu çözmeye çabalamanın hiçbir yararı yoktur. Durum bu olduğuna göre, otokrasi tarafından ezilen bütün ulusların proletaryalarının otokrasiye ve giderek daha fazla birlik haline gelmekte olan uluslararası burjuvaziye karşı verdikleri mücadelede, başarı için merkezîyetçiliğin temel zorunluluk olduğunu, bırakalım, deneyimlerden ve asıl hareketten çıkarılacak dersler kanıtlasın.**”* (abc)
(Lenin)

yin hakkı’ diye dinselleştirilmiş bir tarih üstü saçmalığı önümüze koymaya çalışmasın.” (9 Kasım 2007, Sanal “Sol” gazete.) PKK diliyle ifade edersek, “Türk solu” böyle olunca, zaten “taraf”lardan birisi ulusal sorunun çözümünde tümüyle devre dışı kalmaktadır. “Diğer taraf”, yani PKK de benzer tutum içinde olunca, artık sorunun gerçek ve kalıcı çözümünün esasını oluşturan ulusların kaderlerini tayin hakkından söz etmek “boş işler”le uğraşmak anlamına gelmektedir. Bu durum karşısında devrimcilerin yapacağı şey, ulusların kaderlerini tayin hakkını, tarihselliği içinde ve tarihsel deneyimlerle birlikte yeniden yerli yerine oturtmaktır. Bir gün mutlaka “hak” ile “hakkın kullanılması”nın farklılığı anlaşılacaktır.

* “Programımızda Ulusal Sorun”, *İskra*, n° 44, 15 Temmuz, 1903. (V. I. Lenin, *Collected Works*, Vol. 6, pp. 454-63, Moscow, 1964. – *Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları*, s. 20, Sol Yayınları, 1993.)

Toprak-Dışı (*ex-territorial*) ve Toprağa Bağlı (*territorial*) Ulusal-Kültürel Özerklik Teorileri

[Aşağıdaki yazı, *Kurtuluş Cephesi*'nin Ocak-Şubat 1994 tarihli 17. sayısı ile Temmuz-Ağustos 1999 tarihli 50. sayısında yayınlanmıştır.]

[50. Sayı için not: Aradan beş yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra, A. Öcalan'ın İmralı duruşmaları sırasında yaptığı savunmaya paralel olarak, yazıda adı geçen kişiler ve "teorileri", bir kez daha "piyasaya" sürülmüştür. Yazıda adı geçen ve bir dönemler troçkistliği ve bireyselleşmiş bireyciliği ile ün yapmış bir kişi olarak Nail Satılğan, 5 Haziran 1999 tarihli "Özgür Bakış"da şöyle yazabilmiştir:

"Öcalan'ın savunmasında, ayrıntılı olarak açıkladığı gibi ayrılma, nesnel (coğrafi ve demografik) nedenlerle ne mümkündür, ne de istenilir bir çözümdü. Bütün bunlara karşın Türkiye solu, 'gayri mülki', yani **toprağa bağlı olmayan** bir çözüm önerme **basiretini göstermedi**. Bunun yalnız ve yalnız Kürtlerin görevi olduğunu sandı. Oysa (...) Türkiye sosyalist solunun benimsediği yaklaşım, Kürt soluyla olan dayanışma görevini dışarıdan ve uzaktan destekle sınırlıyor. Her türlü sinerjiyi olanaksız kılan bu desteğin 'kıymeti harbiyesi' de ister istemez zayıf kalıyordu." (Nail Satılğan, Özgür Bakış, 5 Haziran 1999)]

Kürt ulusal hareketi, son yıllarda, sonal olarak "Kürt sorunu"nun nasıl çözüleceği tartışmalarının yoğunlaşmasıyla birlikte gelişmektedir. Kürt ulusal hareketinin PKK önderliğinde gerçek bir halk kurtuluş hareketi haline gelememesi –ki çıkış noktasındaki zaafının ürünüdür–, kaçınılmaz olarak ulusal savaşın kesin zaferinden çok, 'belli bir uzlaşmayla' "sorunun" çözümlenerek bitirilmesi eğilimlerini güçlendirmiştir. "Vur-kurtul", "ver-kurtul" türünden popülist söylemler de, bu eğilimlerin güçlenmesiyle birlikte daha sık görülür olmuştur.

Böylece ulusal sorunların "çözümü" konusunda yılların gerisinde kalmış, yanlışlığı ve işe yaramazlığı pratikte defalarca kanıtlanmış teoriler yeniden piyasaya sürülmeye başlanmıştır. PKK'nin sık sık yenilediği kimi beyanlar –"Türkiye'den ayrılmayı düşünmüyoruz" türünden beyanlar– bu teorilerin kendi meşruiyetlerini sağlayan bir zemin oluşturmaktadır.

"... gerçekten demokratik kurumlar getirmekte umutsuzluğa kapılan ve bir dizi (kültürel) sorunda her ulusun proletaryasıyla burjuvazisini yapay olarak birbirinden ayrı tutarak, burjuvazinin ulusal kavgalarından kurtulmaya çalışan kişilerin oportünist düş"leri* böylece bir çözüm gibi ortalıkta dolaşabilmektedir.

Bunun son örneklerinden birisi Aralık ayı (1993) içinde toplanan "Demokratik Kurultay" da görülmüştür.

Bu girişimin temelinde, yalın bir Kürt kimliği ile yapılan faaliyetlerin toplumda yarattığı tepkiler bulunmaktadı. Kendi iç deyişle "bir Türk girişi" yaratmak ve yalın "Kürt" nitelendirmelerini bu "Türk" girişimiyle "Türkiyeli" bir görünüme kavuşturmak olduğundan, kaçınılmaz olarak Kürt ulusal hareketinin yarattığı savaş ortamından "rahatsız

* Lenin, *Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları*, s. 100.

olan”, dolayısıyla “umutsuzluğa kapılan” bireyselleşmiş bireylerin girişimiyle sınırlı kalmıştır. Bu da, Kürt ulusal hareketinin içinde barındırdığı sınıf karşıtlıklarına denk düşmektedir.

Böylece Kürt ulusal hareketi, sürekli olarak en geri ve gerici kesimlerle ittifak kurma ve bu yolla “çözüm” bulma kısır döngüsünün içinde devinmeye kendini mahkum etmektedir.

Bunun sonucu olarak da, aşağıda göreceğimiz gibi, kendilerine en geri çözümler kolaylıkla önerilebilmektedir. On yıllık kanla, acıyla, gözyaşıyla elde edilen gelişmelerin böylesine geri ve gerici teorilerle bağdaştırılabilmesi, Kürt ulusal hareketinin *halk kurtuluş hareketi* olamamasının, Marksizm-Leninizmin ideolojisinin pragmatizmle yer değiştirmesinin ürünleridir.

İsminin başında Dr. ünvanı bulunan N. Satılğan’ın “Demokratik Kurultay”da yaptığı “öneri” ülke-dışı ulusal kültürel özerklik teorisi. Bu teorinin içerdiği ya da çağrıştırdığı her türden gerilik, bunun sunulduğunda ortaya konulanlarla birlikte ele alındığında daha da geri nitelikler ortaya çıkarmaktadır.

E. Kürkcü, *Özgür Gündem*’in sayfalarında bu sunuşu şöyle yapmaktadır:

“**Nail Satılğan**, PKK’nın kısa hatta orta vadede bir ‘**ayrılma**’ talebini ileri sürmediği gözleminden hareketle, ‘**gayri mülki ulusal kültürel özerklik**’ formülasyonunun pratik olarak PKK’nın ‘masaya oturma’ talebinin yolunu kesmediği gibi, egemen sınıf partileri ve militarizmin ‘**ülkenin bütünlüğü**’nü koruma iddialarını zayıflatacağını, öte yandan da ‘**mikro milliyetçiliğe**’ prim verme kaygısıyla ‘**ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı**’ ilkesinden uzak duran sol liberalleri ileri konumlara itebileceğini, böylece ‘**siyasal çözüm**’ pratiği için bir başlangıç momenti yakalanmasına katkıda bulunacağını öngörüyor.”* (abc)

Bırakalım teoriyi, bu sunuşun bile denli yanılığlar içerdiği, yanılığ ve yanılmalar üretmeye yöneldiği uzun uzadıya ele alınıp değerlendirilmesi bile ayrı bir yazı konusu olabilecek kadar geniştir. Sunuşun her

satın, tıpkı teorinin kendi tarihsel konuluşu gibi “küçük-burjuvazinin umutsuzluğunun” ifadeleri olmaktadır.

N. Satılğan’ın “önerisi”, yukarıda da belirttiğimiz gibi toprağa-bağlı (territorial) olmayan, yani toprak-dışı (ex-territorial) ulusal kültürel özerkliktir. Bu özerklik, “öneri” sahibine göre şöyle bir içeriğe sahiptir:

1- “**Uluslar kamu tüzel kişileri halinde örgütlenecektir.**”

2- “**Bütün yurttaşlar özgür bir ‘milliyet beyanı’nda bulunarak ulusal kütüğe kaydolacaklardır.**”

3- “**Başta eğitim olmak üzere ulusal kültürel işleri bağımsız olarak yönetecek ‘ulusal şuralar’ı seçeceklerdir.**”

4- “**Devletin işlerlik alanı ulusal açıdan yansız görevlerle sınırlanacaktır.**”** (abc)

“Öneri”nin ilk iki maddesi, somutta her ulusun resmen tanınması anlamına gelen anayasal ve bürokratik ifadeler durumundadır. Ama üçüncü ve dördüncü maddeler, “önerinin” asıl içeriğidir ve her şey burada odaklanmaktadır.

Eğitimin ulusal-topluluklara göre ayrılması ve her ulusal-topluluğun kendi eğitimini kendisinin düzenlemesi, ulusal kültürel özerklik teorilerinin (ister toprak-dışı olsun, ister toprağa bağlı olsun) temelini oluşturur.

Lenin, “*kişi aynı zamanda hem demokrat, hem okulları, ulusal-topluluklara göre ayırma ilkesinin savunucusu olamaz*”*** derken, demokrat olmanın temel koşullarından birisinin ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını kayıtsız şartsız savunmak olduğunu açıkça ilan eder. Ama bunlar “umutsuzluğa kapılmış küçük-burjuvalar” için hiçbir değere sahip değildir.

PKK’nin eğitim konusundaki “politikalarının” okul yakmalar ve öğretmen öldürmelerle geliştiği bir dönemde, şüphesiz eğitimin ulusal topluluklara göre ayrılmasını içeren bir formül “usa uygun” gelecektir. Ama bu, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketinin ilericisi içeriğini kavramaktan uzak kitlelerin bilinçlerinin daha da çarpılmasına ya da bu hareketi kendi sınıf çıkarları için kullanmak

** E. Kürkcü: *Özgür Gündem*, 28 Aralık 1993.

*** Lenin, *Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları*, “Kültürde Ulusal” Özerklik, s. 114.

* E. Kürkcü: *Özgür Gündem*, 28 Aralık 1993.

isteyen burjuva unsurların ideolojisine destek vermek demektir.

Eğitimin ulusal-topluluklara göre ayrılmasını içeren bu formülü Lenin şöyle tanımlar:

“İşin aslında, ‘kültürde ulusal özerklik’, yani eğitimin ulusal-topluluklara göre kesinlikle ve tümünden ayrılması, kapitalistler tarafından değil (**çünkü** onlar **henüz** işçileri bölmek için daha kaba yöntemlere başvuruyorlar), Avusturya’nın oportünist dar kafalı aydınları tarafından bulunmuştur. Dar-kafalılıkta ve ulusalcılıkta (milliyetçilikte) eşi bulunmayacak olan bu düşüncenin, karma nüfuslu demokratik Batı-Avrupa ülkelerinden hiç birinde **izine bile rastlanmaz**. Böyle bir düşünce, umutsuzluk içinde kıvranan küçük-burjuvadan gelme bu düşünce, ancak Doğu-Avrupa’da, **tüm** kamu yaşamının, siyasal yaşamın küçük, rezilce bir kavgayla (daha da kötüsü sövgü ve dalaşmayla) gemplendiği, geri, feodal kilisenin siyasete egemen olduğu, bürokratik Avusturya’da ortaya çıkabilirdi. Kediyle köpek anlaşamadığına göre, hiç değilse, ulusal-toplulukları, eğitim konusunda kesinlikle ve açıkça ilk ve son kez olmak üzere ‘ulusal birimler’ olarak birbirinden ayıralım! İşte, ‘kültürde ulusal özerklik’ denen budalaca düşüncüyü yaratan psikoloji budur. Enternasyonalizmini aziz tutan bilinçli proletarya, incelmış ulusalcılığın (milliyetçiliğin) bu saçmasını hiçbir zaman kabul etmeyecektir.”*

Dünyanın hiçbir yerinde uygulanmamış ve uygulama olanağı olmayan bir “çözüm”, yani toprak-dışı kültürel özerklik karşısında Lenin’in tutumu böylesine açıktır. Bunda anlaşılmayacak birşey yoktur. Lenin, her zaman sorunlara sınıf perspektifinden bakmış ve proletaryanın sosyalizm mücadelesini esas almıştır. Bu bağlamda “*büyük devletin ve büyük işçi kitlelerinin birleşmesinin üstünlüğü*” ve bunun getireceği olanakların ve güçlerin proletarya hareketini daha ileriye yönleneceği düşüncesi Lenin’de açık biçimde ortaya çıkar.

* Lenin, *Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları*, “Kültürde Ulusal” Özerklik, s. 115.

Diyebiliriz ki, Leninist düşünce enternasyonalizm temelinde tüm proleter unsurların birliğine dayalı bir mücadeleyi öngörür. Proletaryanın bölünmüşlüğü –ister ulusal kökene göre, ister dinsel farklılığa göre, ister ekonomik işleve göre– proletaryayı burjuvazi karşısında güçsüz bırakmakla eşdeğerdir.

Toprak-dışı kültürel özerklik teorisi, proletaryanın birleşik eylemini engelleyici özelliklere sahiptir. Ayrıca ulusal-toplulukları ya pay olarak birbirinden ayıncı sonuçlar yaratarak proletaryanın ayrışmasından öte, birbirlerine yabancılaşmasını getirir. Görünüşte ne denli “usa uygun” ya da somut koşullardaki kargaşa ve kaosa bir açılım getiriyor görünürse görünsün, sonal olarak proleterleri ve ulusları ayırır. Bu nedenle küçük-burjuva milliyetçiliğinin amaçlarıyla uyumludur. Ülkemiz somutunda bu teori, özellikle PKK’nin yürüttüğü silahlı mücadelenin yarattığı savaş ortamında kendilerini güvensiz hisseden küçük-burjuva aydınlarının reformizmine uygun düşmektedir.

Kürt küçük-burjuva milliyetçi aydını açısından, kültürel özerklik elverişlidir. Çünkü, bu uygulama kaçınılmaz olarak ulusların birbirlerinden ayrılması için gerekli ortamı yaratacaktır. Bu ortamda, toprağa-bağlı özerklik ileri bir adım olarak ortaya çıkacak ve giderek bağımsızlığa doğru evrilecektir.

“Reformist” olduklarını ilan eden bazı Kürt küçük-burjuva aydınları tarafından savunulan bu teorinin ilk adımı, kaçınılmaz olarak toprak-dışı kültürel özerlikle çakışmaktadır. Bunu açık bir teori olarak değil, somut koşullara göre yavaş yavaş seslendirerek yapan bu kesimler PKK’de somutlaşan “radikalizm” yüzünden fazlaca etkili olmamışlardır. Kürtçe’nin yasal olarak serbest bırakılması sürecinde biraz etkinliklerini arttırmışlarsa da, daha sonraki adımların oligarşik yönetim tarafından atılmaması yüzünden eski edilgen konularına geçmişlerdir. Bu bağlamda, “Türk” Dr. N. Satılğan’ın seslendirdiği teori, bu kesimin daha yüksek sesle konuşabilmesi için bir zemin ortaya çıkarmaktadır.

Toprak-dışı kültürel özerklik teorisinin günümüzde ortaya atılmasının diğer bir nedeni de, “metropoller”deki Kürt kitlesinin edilgenliğidir. Oligarşinin yoğun bir biçimde sürdürdüğü köylerin boşaltılması operasyonlarıyla “metropollere” göç eden Kürt nüfusun gösterdiği edilgenlik, aynı zamanda PKK’nin

yürüttüğü gerilla savaşının gelişimini de etkilemektedir. Bu kesimlerin aktif hale getirilmesi ise, PKK'nin mevcut politikaları ve politik hedefleriyle sağlanamamaktadır. On yıldır süren bir savaş ortamında yıpranan kitleler, "metropoller"de bir "soluk alma" ortamı bulabildikleri sanısıyla, "geri dönüş" söylemlerine pek kulak asmamaktadırlar. Böylece, toprak-dışı kültürel özerklik teorisinin bu kesimlerin hareketlenmesi açısından bir işleve sahip olacağı düşünülmektedir.

Tüm bunlar DEP'in H. Dicle ile yürütmeye çalıştığı politikalara da yansımaktadır. Ancak DEP açık bir politika ortaya koyamayacak kadar sıkışmış durumdadır. İçinde bulunduğu yasal düzey, bir yandan günlük ve pratik politikalar üretmesini zorunlu kılarken, diğer yandan "radikal" söylemi terk etmesini dayatmaktadır. DEP'in ortaya koymadığı "pratikliği", kaçınılmaz olarak küçük-burjuva aydınları sergilemeye çalışmaktadır.

Avrupa Parlamentosu ya da Birleşmiş Milletler düzeyinde yapılan ya da yapılmak istenen tüm girişimler de, aynı "umutsuzluğun" (ya da "pratikliğin") ifadeleri olmaktadır. Sonuç bir ve aynıdır: Kürt ulusunun kültürel haklarının verilmesi.

Gerçekte ise, sorunun özü, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkına, yani siyasi geleceğini belirleme hakkına, ayrılma hakkına, ayrı devlet kurma hakkına sahip ol-

mamasıdır. Ama bu hak, küçük-burjuva milliyetçileri için hiç de "pratik" değildir.

"Ulusal sorunda proleterlerin görevinin tümü, her ulusun *milliyetçi* burjuvazisi açısından 'pratik' değildir, çünkü her türlü milliyetçiliğe karşı olan proleterler 'soyut' eşitlik istemektedirler, onlar ne kadar önemsiz görünürse görünsün, ilke olarak hiç bir ayrıcalığın olmamasını istemektedirler."*

Ulusların kaderlerini tayin hakkının, emperyalist sistemden ayrılma, emperyalizmden bağımsız devlet kurma ve bağımsız devlet olarak var olma hakkı olarak somutlaştırıldığı bir çağda, emperyalizme karşı topyekün bir savaş yürütme gerekliliğini içinde taşıdığı için hiç de "pratik" bulunmayacaktır. Böyle bir savaşın uluslararası içeriği, daha bugünden "umutsuzluğa kapılmış" küçük-burjuvalar için daha da ürkütücü olacaktır.

Ama her koşul altında, insanlığın gerçek kurtuluşuna yönelik hareketi, proletaryanın sınıf mücadelesinin üzerindedir. Halkların ve ulusların, değişik yollarla aldatılması ya da yanıltılması mümkündür, ancak bu sadece tarihin kısa bir zaman dilimi için geçerlidir. Er ya da geç, kitleler kendi öz yaşam deneyimlerinin de katkısıyla, gerçek kurtuluş yolunun bilincine ulaşırlar. Ve işte o zaman tüm bu "pratik öneriler" yeniden tarihin çöplüğüne atılacaktır.

* Lenin, *Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı*, s: 71.

Tarihin Sonu ya da Lise Tarih Kitaplarıyla Tarih Yapmak

“Resmi tarih”, yani burjuva ideolog-tarihçilerinin tarihi, herhangi bir okul kitabından, ilköğretim ve lise kitaplarından kolayca öğrenilebilir. Bu “resmi tarih”, “resmi ideoloji”nin tarihi olarak burjuvaziyi tarihin merkezine yerleştiren bir tarih anlayışına denk düşer.

Merkantilist-tüccar “tarihçisi” için, tarihin tüm seyri ve “tarihsel çağlar”, ticaretle ilgilidir. Bu yüzden “ticari tarih”, ilkçağ, ortaçağ, yeniçağ ve yakınçağ alt bölümleriyle, Batı Avrupa ticaretinin gelişimi, dönüşümü ve bunalımlarıyla belirlenir. Merkezi Roma imparatorluğunun çöküşü “ilkçağ”ın sonu olarak ilan edilirken, Avrupa’nın “tarihi ipek ve baharat yolu”nun merkezinde bulunan İstanbul’un Türkler tarafından fethi “yeniçağ”ın başlangıcı olarak ilan edilir.

Kapitalist tüccar ve sanayi burjuvazisi için “tarih”, sadece kendilerinin egemen oldukları birleşik, mümkün olduğunca büyük bir pazarın oluşmasıyla başlar. Kendi egemenliklerini de, kendi sınıf çıkarlarını “ortak çıkar” olarak sundukları bir “ulusal” temel üzerinde inşa ederler. Bu yüzden kapitalistler için tarih, ulus temelinde kapitalist bir pazarın (iktisadi yaşam birliği) oluşmasının tarihidir. Bu “tarih”, kaçınılmaz olarak ulus temelinde pazarın gelişimi, dönüşümü ve bunalımlarıyla belirlenen bir “tarihsel dönemleme”ye sahiptir.

Burjuva tarihçiliği ve burjuva tarihi, pazarın (piyasa) birliğinden yola çıktığından, her durumda feodal dönemin yerel bölünmüşlüğe denk düşen “feodal devletçikler” sistemine karşı *merkezi devletin* kurulması ve burjuva ulusal devlete dönüşmesini esas alır.

Bu nedenle, merkantilist-tüccar tarihçilerinden farklı olarak, feodalizme karşı her türlü mücadele ve ilerlemeyi tarihin “dönemeçleri” olarak kabul eder. Bu tarih anlayışının tarihi, Magna Carta’yla başlar ve Avrupa tarihini “evrensel tarih” olarak ilan eder. Burjuva tarihçiliği açısından, Avrupa “çapında” ortaya çıkan her olay bir “tarihsel dönemeçtir”, her dönemeç daha sonraki tarihin üzerinde yükseldiği temeli oluşturur. Bu tarih, ulusal tarihtir, Avrupa’da ulusal devletlerin kuruluş tarihidir ve nihayetinde burjuvazinin egemenliğinin tarihidir.

Bugün liselerde, üniversitelerin “uluslararası ilişkiler tarihi” bölümlerinde ve derslerinde okutulan tarih, bu tarihtir.

Bu tarihçilik ve tarih anlayışı, “resmi ideoloji”nin tarihçiliği ve tarih anlayışı olduğundan, resmi eğitim sistemi içinde öğrenilir ve önsel olarak “doğru” kabul edilir. Magna Carta ile başlayan bu tarihçiliğin “tarih dönemeçleri”nde, feodal imparatorlukların parçalanması ve dağılması, yerlerine ulusal devletlerin kurulması “tarihsel dönüm noktası” olarak ilan edilirken, I. ve II. Dünya Savaşları “yeni çağ”ın başlangıcı olurken, Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı “tarihin sonu” olarak ilan edilir.

Ancak burjuva tarihçisi aynı zamanda bir ideologtur. Bu yüzden, tarihin “sınıf mücadelelerinin tarihi” olduğunu saptayan “tarihsel materyalizmi” “baş düşman” olarak görürler ve tarih alanında savaşa girerler. Burjuva tarihçiliğinden sapma pahasına, “tarihsel materyalizmin defterini dürmek” için ideoloji yaparlar. Burjuva resmi ideolojisinin bu tarihçi-ideologları, kapitalizmin ulusal açıdan

“ikinci dönemi”nin* tarihini kurgularlar. Bu dönem, “sermayenin uluslararası birliğinin yaratılması” dönemi ve sosyalizmin de arifesidir. Burjuva resmi tarihçileri “tarih”i yeniden kurgularken tek amaçları kapitalizmden öte bir tarihin mevcut olmayacağı inancını yaymaktır.

Bu resmi tarih olağan kabul edilir, eğitim sistemi içinde öğrenilir, dolayısıyla “akla uygun” tarih olarak kabul edilir.

Ulusal sorunlar gibi, yüzlerce yıla yayılmış tarihsel sorunlar karşısında bu tarihçilik ve tarih anlayışı, burjuva ve küçük-burjuva milliyetçileri için de kullanışlı bir tarih oluşturduğu gibi, ulusal kavgalardan bıkmış-usanmış küçük-burjuva liberal aydınları için de “yeni teoriler” ortaya atmaları için “tarihi örnekler” uydurmalarına olanak sağlar. Tarihin materyalist anlayışına sahip olmayanlar da bu kurgusal ve ideolojik tarihin arkasına takılırlar.

“Avrupa üç yüzyıl ulus-devlet içinde boğuştu. En son ikinci dünya savaşı da dahil, yüz milyon insanın hayatına mal oldu. 1648 Westfalya Antlaşması ile girilen ulus-devlet süreci Avrupa’yı kan deryasına dönüştürdü. 1950’den sonra Avrupa dersini aldı. Ulus-devlet çözümsüzlüğünden ders çıkardı. Vardığı çözüm bugünkü güvenlik stratejisi oldu. Güce dayalı güvenlik anlayışı ile, kapitalist hegemonyanın güvenlik anlayışı ile güvenlik getirilemez. Avrupa’nın güvenlik stratejisi demokratik uluslar topluluğunu birbirine bağladı. Avrupa Birliği budur.” (A. Öcalan, 13 Mayıs 2005 tarihli “Görüşme Notları”)

“Westfalya antlaşmasından sonra başlayan ulus devlet süreci amaç olarak tek tip vatandaş yaratmayı ve buna dayalı bir kültürel yapıyı hedeflemiştir. Bu sistem, egemen kültür dışındaki diğer kültürleri yok etti. Bu da

inanılmaz bir kültür katliamına yol açtı. Yine bu süre zarfında iki dünya savaşı, binlerce bölgesel ve yerel savaş yaşandı. En nihayetinde ulus devlet süreci Hitler faşizmine kadar vardı. İkinci dünya savaşından sonra Avrupa devletleri bu gidişatı gördükleri için bir kısmı kendini federalizme uyarladı, zaten Avrupa Birliği de bunun sonucunda ortaya çıktı. ABD de yine bu tehlikeyi bertaraf eden bir idari yapılanmayı esas aldı.” (DTP Siyasi Tutum Belgesi, 8 Kasım 2007)

Bunlar bir iddia değildir, bir “tarih sap-taması” olarak sunulmaktadır.

Bu “saptama”ya göre, ulus-devlet süreci “Westfalya anlaşma”yla** başlamış, “üç-yüz yıl... Avrupa’yı kan deryasına dönüştür”-müştür. Denilmek istenmektedir ki, “kan deryası”ndan kurtulmanın “tek yol”u ulus-devletten vazgeçmektir, AB’nin yaptığı gibi “yapmaktır”.

Bu “tarih saptaması”nı “doğrulatmak” için fazla çaba göstermeye gerek yoktur. Herhangi bir lise tarih kitabında ya da üniversitelerin “uluslararası ilişkiler” dersinde benzer bir tarihçilik kolayca bulunabilir.

Tarihin materyalist kavranışı ise, ulusların, “yalnızca tarihsel bir kategori değil, ama belirli bir çağın, yükselen kapitalizm çağının tarihsel bir kategorisi” olduğunu, “feodalizmin tasfiye ve kapitalizmin gelişme süreci, aynı zamanda insanların uluslar biçiminde kuruluş süreci” olduğunu, “ulusların oluşması”nın da “aynı zamanda onların bağımsız ulusal devletler durumuna dönüşmeleri anlamına geldiğini” gösterir.***

Tarihin materyalist anlayışı, kapitalizmle birlikte halkların uluslaşma sürecinin ve buna uygun düşen ulusal devlet üstyapı kurumlarının oluşumunun sonucunda “homojen”, yani tek bir ulusa ait devlet ve devlet sınırlarının ortaya çıktığını saptar. Bu uluslaşma ve ulusal devletlerin oluşmasıyla birlikte, kapitalizmin tarihi, uluslararası pazarların paylaşımı ve yeniden paylaşımının tarihidir.

Her ulusal devlet, gelişmiş kapitalist bir

* “Kapitalizm, gelişmesi sırasında, ulusal sorun konusunda iki tarihsel eğilim gösterir. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışıdır, her türlü ulusal baskıya karşı savaşım, ulusal devletlerin yaratılmasıdır. İkincisi, uluslar arasında her türlü ilişkilerin gelişmesi ve çoğalmasındır, ulusal çitlerin yıkılması ve sermayenin, genel olarak iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin vb. enternasyonal birliğinin yaratılmasıdır. Bu iki eğilim, kapitalizmin evrensel yasasını oluşturur.” (Lenin)

** Konunun en “ilginç” yanı, ulus-devlet sürecinin başlangıcı olarak ilan edilen Westfalya anlaşması, katolikler ile protestanlar arasında süregiden “otuz yıl” savaşının sona erdirilmesine ilişkin bir anlaşma oluşudur. Bu anlaşmayla protestanlık, katoliklik gibi resmi bir “mezhep” olarak tanınmış ve meşrulaştırılmıştır.

*** Stalin, *Marksizm ve Ulusal Sorun*, 1913.

ülke olarak daha geniş pazarlara ihtiyaç duyar. Kapitalist pazar ve bu pazarları sürekli genişletme ihtiyacı, bizzat kapitalist-ulusal devlet tarafından, onun “zor gücü” aracılığıyla sağlanmaya çalışılır. Artık, aynı topraklar üzerindeki değişik ulusal toplulukların birbirleriyle “kanlı” savaflara giriştikleri ulusal hareketler dönemi sona ermiş, “bağımsız ulusal devletler”in kapitalist pazar için birbirlerinin topraklarını ele geçirmeye yöneldikleri bu uluslararası savaş dönemi başlamıştır.

I. ve II. “dünya savaşı”, kendisini ulusal devlet olarak örgütlemiş kapitalist ulusların dünya pazarlarını “yeniden paylaşım savaşı” olarak tarihte yerini almıştır. Bunlar, sözcüğün tam anlamıyla emperyalist savaflardır.

Bu emperyalist savaş döneminde, emperyalist savaşın parçası olan ya da olmayan “binlerce bölgesel ve yerel savaş yaşan”mıştır. Ama tarihin materyalist kavranışının ortaya koyduğu gibi, bu “bölgesel ve yerel savaş”lar, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin savaflarıdır ve büyük çoğunlukla emperyalist sömürden kurtuluş için verilen savaflardır.

Bu nedenle, emperyalist dönem, emperyalistler arası yeniden paylaşım savafları ile sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin emperyalist sömürden kurtuluş savafları dönemidir. Sömürge ve yarı-sömürge ülke halklarının emperyalist sömürden kurtuluş savafları, aynı zamanda ulusal devletlerine sahip olma savaşı olmuştur. Bu yüzden, bu savaflar *ulusal kurtuluş savafları* olarak tanımlanır. Bugün Irak’ta, Afganistan’da olduğu gibi, emperyalist işgale karşı kurtuluş savaflarıdır.

Ama burjuva resmi tarihine göre, ulusal kurtuluş savafları “dünyayı istikrarsızlaştıran” “kan dökücülük”tür. “Barışçıl” olarak sömürüye, emperyalist sömürüye boyun eğmedikleri için “çağdışı” ilan edilirler. “Globalizm” de, bu “barışçıl sömürü”nün yeni söylemi olarak ortaya atılır.

“Merkeziyetçi ulus devlet sisteminin karşılaştığı hazin sonuçlardan biri de Irak’tır. Bugün Arap milliyetçiliği esasına dayanan Saddam rejiminin Irak coğrafyasında yaşanan etnik boğazlaşmanın en büyük nedeni olduğu ortaya çıkmıştır. *Irak’ı bugünkü duruma düşüren şey*, farklılıkları demokratik bir ulus anlayışı etrafında örgütlemek yerine merkeziyetçi ulus yak-

laşımı ile devlet yönetme anlayışındaki ısrardır.” (DTP Siyasi Tutum Belgesi, 8 Kasım 2007) (abç)

“Demokratik özerklik” talebinde bulunan bir “ezilen ulus”un siyasi temsilcileri, “bugünkü” Irak’ın Amerikan emperyalizminin açık askeri işgali altında olduğu gerçeğini görmezlikten gelerek, burjuva resmi tarih anlayışının “globalist” kurgusuyla böyle söylemektedirler.

Ve tarihin materyalist kavranışı çok açık biçimde ortaya koymuştur ki, ulusal devletler dahil olmak üzere tarihteki **tüm devletler sınıf devletleridir** ve devlet, egemen sınıfın baskı aygıtıdır, onun örgütlü zor gücüdür.

“Ulus”, burjuvazinin kendi sınıf çıkarını “tüm halkın ortak çıkarı” olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla “ulus”, her zaman burjuvaziyle birlikte ortaya çıkar ve kapitalizmle birlikte oluşur. Kapitalizm olmaksızın ulus, burjuvazi olmaksızın ulusal devlet kavranamaz, anlaşılabilir, açıklanamaz.

Herşeyin “sorumlusu” olarak ilan edilen ulusal devlet, kapitalizmin ürünü ve burjuvazinin devletidir. “Globalizm” propagandasıyla “ulusal devletler döneminin sona erdiği” ilan edilirken, hiçbir emperyalist ülkenin kendi ulusal devletini tasfiye etmediği ise “gizlenmiş” bir gerçektir.

Savlandığı, söylendiği, inanıldığı ve inandırıldığı gibi AB, ulusal devletlerin sonu değil, ulusal devletler arasında yapılmış “özel bir anlaşma”nın ifadesidir. Tıpkı ulusal federasyonlar gibi, karşılıklı anlaşmadan ibarettir ve her durumda, Batı-Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin kendi pazarlarını korumak ve yeni pazarlara sahip olmak amacının gerekliliğidir.

Bunlar yokmuşcasına, AB’nin emperyalist ülkelerinin “ulus-devlet”ten vazgeçtikleri “imani” ve “ezberi” ile, ulusal devleti her türlü ulusal, bölgesel, yerel, bireysel baskının nedeni olarak göstermek, tarihi burjuva globalist ideoloğunun bakış açısından “okumak”tan başka bir şey değildir.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin “barışçıl ve gönüllü” pazar haline getirmek için uydurulmuş, yalanlaştırılmış AB “görüntüleri”yle Türkiye’de neler yaşandığını, “AB pasaportunu cebine koyan”ın “batsın bu ülke, bana ne” diyerek Avrupa’nın yolunu tutmaya nasıl hazır hale getirildiğini ve ardından milliyetçiliğin, AB karşıtlığının “birden bire”

nasıl yükselişe geçtiğini anımsamak için, materyalist bakış açısıyla tarihe bakmak bile gereksizdir.

Bugün açık bir gerçek ortada durmaktadır: “bağımsız Kürdistan” amacına yönelik Kürt ulusal hareketi yorulmuş ve büyük ölçüde yenik düşmüştür. Bu yüzden “umutsuzluğa kapılmış ... burjuvazinin ulusal kavgalarından kurtulmaya çalışan kişilerin oportünist düşü” olan “kültürel ulusal özerklik”e dört elle sarılmış, “globalizm”den emekliye ayrılmış, dolayısıyla “işsiz” kalmış neo-liberal solcu “aydınlar” işbaşı yapmış ve “demokratik özerklik”e ulaşılmıştır.

Materyalist tarih anlayışı ise şöyle söyler:

“Kültürde ulusal özerklik’ en incelmış, bu nedenle de en tehlikeli milliyetçilik demektir; ulusal-kültür sloganıyla ve okulların çok tehlikeli, hatta anti-demokratik bir biçimde ulusal topluluklara göre bölünmesi propagandasıyla işçilerin yozlaştırılması demektir. Kısacası bu program, hiç kuşku yok, proletarya enternasyonalizmiyle çelişir; yalnızca milliyetçi küçük-burjuvazinin ülkülerine uygundur.”*

Evet, bugün, Türkiye’de, Irak’ta, İran’da, Suriye’de bir “Kürt ulusal sorunu” vardır. Bu ülkelerde sorun, demokratik devrim sorunudur. Bu nedenle, sözcüğün burjuva anlamında uluslaşma sürecini tamamlayamamışlardır. Türkiye dışındaki diğer ülkeler kolonyalizmin (eski sömürgecilik) tasfiyesiyle birlikte ortaya çıkarılmış görüntüsel “ulusal devlet”lerdir. Mısır, Suriye ve Irak’ta ortaya çıkan küçük-burjuva devrimci-milliyetçi Baas hareketleri, “arap ulusu”nun uluslaşma iradesinin, görüntüsel “ulusal devlet”i reddedişin temsilcileri olmuşlardır.

Türkiye, kolonileştirilememiş bir ülke olarak, 1919-23 ulusal kurtuluş savaşının özgünlüğü içinde diğerlerinden farklı bir yol izlemişse de, sonuçta emperyalizme bağımlı bir “ulusal devlet”tir. 1965’den itibaren gelişen devrimci mücadele, bağımsız ve demokratik bir ülke yaratma iradesi ve isteminin ürünü olmuştur.

Bugün Irak işgalinde açıkça ortaya çıktığı gibi, emperyalizm, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, her ulusun ayrı devlete

sahip olma hakkını pervasızca ayaklar altına almıştır. Bu durum, 1990’lar boyunca sürdürülen “globalizm” propagandalarıyla “ulusal devletler çağı”nın, “bağımsızlık” döneminin sona erdiği demagojileriyle hazırlanmıştır. Ulusların kaderlerini tayin hakkı, DTP’nin “Siyasi Tutum Belgesi”nde ifade edildiği gibi, “her ulus için ayrı bir devlet talep etme gibi felsefik ve konjunktürel gerçeklikten uzak ve halkların birbirini boğazlamasına kadar gidebilecek bir süreci tetikleyecek siyaset anlayışı”na indirgenmiştir.

Gerçeklikte ve gerçek tarihte, uluslar arasında “boğazlaşma”yı ortadan kaldıracak tek şey, ulusların kaderlerini tayin hakkının tanınmasıdır. Bu, her ulusun, kendi devletine sahip olma hakkından, ulusal devlet kurma hakkından başka bir şey değildir. Bu hak tanındığı sürece, uluslar arasındaki düşmanlıklar, çatışmalar sona erer ve uluslar arasında, kendi ulusal iradeleriyle birlikte yaşama koşulları ortaya çıkar.

Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı ve ardından başlatılan yoğun “globalizm” propagandalarıyla “tarihin sonu” ilan edilmiş, “karşılıklı bağımlılık” döneminin başladığı inancı yaygınlaştırılmış ve buna uygun olarak tarih yeniden kurgulanmıştır. Ulusların kaderlerini tayin hakkı, bu yeni tarih kurgusunda emperyalist yayımlıcağın en büyük engeli olarak görülmüştür.

“Yükselen Türk milliyetçiliği”, ulusların kaderlerini tayin hakkını “bölücülük” olarak “en büyük düşman” kabul etmektedir. Böylesi bir ortamda, devrimcilerin ulusların kaderlerini tayin hakkının tanınmasının tek çözümlüğüne ilişkin sözleri duyulmaz olmuş, sadece bu haktan söz etmek bile “tehlikeli” hale gelmiştir.

Dün, ulusların kaderlerini tayin hakkını, mutlak olarak “aynıma”, “aynı devlet kurma” olarak kullanma “iradesi” gösteren Kürt ulusalcılığı, bugün “demokratik özerklik” söylemiyle “kültürel özerklik” düzeyine gerilemiştir. Bugün Türkiye’de hiçbir Kürt ulucusu ve ulusalcısı, ulusların kaderlerini tayin hakkından söz etmez hale gelmiştir.

Türkiye solu ise, PKK’nin silahlı mücadelesinin “aktivizmi”yle 12 Eylül pasifikasyonunu aşacağı umutlarıyla izlediği tutarsızlıkların günahı olarak, artık ulusların kaderlerini tayin hakkını savunamaz hale gelmiştir.**

* Lenin, *RSDİP’in Ulusal Programı*, 1913.

** Şüphesiz bu tutarsızlıklar sadece “hak”ka iliş-

Oysa, tarihin materyalist kavranışı sorunu şöyle ortaya koyar:

“Liberaller tarafından (ve saflıklarıyla onların dediklerini yineleyenler tarafından) bu ölçüde karışık hale getirilmiş olan bu sorunu biraz açıklığa kavuşturmak için, çok basit bir örnek vereceğiz. Boşanma sorununu ele alalım... Gericiler, boşanma serbestliğine karşıdırlar; onlar, bu konunun ‘dikkatle ele alınması’ gerektiğini söylerler ve yüksek sesle bunun ‘aile’nin çözülüp dağılması’ olacağını ilân ederler. Demokratlar ise, gericilerin ikiyüzlülük ettiklerine, gerçekte polis ve bürokrasinin baskısını, bir cinsin ötekine kıyasla ayrıcalıklı durumunu ve kadınların en kötü biçimde haksızlığa uğratılmasını savunduklarına inanırlar. Onlar, boşanma serbestliğinin, ailenin ‘çözülüp dağılmasına’ neden olmayacağına, tersine, uygar bir toplumda, biricik olanaklı ve sağlam temel olan demokratik temel üzerinde aileyi güçlendireceğine inanırlar.

Boşanma serbestliğini savunan bir kimseyi, aile bağlarını yıkmak istemekle suçlamak ne kadar ahmakça ve ne kadar ikiyüzlüce bir davranışsa,

kin değildir. Kimi durumda “halk” ile “ulus”, kimi durumda “işçi” ile “emekçi” birbirine karıştırılarak, ne olduğu belirsiz “çözüm” önerileri de ortaya atılabilmektedir. Bunun son örneği *Atılım*’da şöyle yer almıştır:

“Türk burjuvazisinin Kürdistan üzerindeki sömürgeci egemenliği, *Türkiye’yi emperyalizme bağlayan en sağlam zincirlerden birisidir*. Washington Zirvesi, bunu bir kez daha kanıtlamıştır. Her kim ki, Kürdistan’daki sömürgeci boyunduruğu savunur, o aynı zamanda emperyalizmin de uşağıdır, olmak zorundadır. Komünistlerin programı; sömürgeciliğin tasfiye edileceği, Türkiye ve Kuzey Kürdistan halklarının eşit ulusal haklara sahip olacağı ve emperyalizme karşı devrimci bir çatı altında birleşeceği, *İşçi Emekçi Sovyet Cumhuriyetleri Federasyonu*’dur.” (*Atılım*, 10 Kasım 2007)

Bir başka "sol" daha da "globalist"tir:

“Tuhaflık bir ikizler aleminde yaşıyoruz. Ama böyle. Ufuk Uras, Ali Babacan’ın ruh ikizidir. Baskın Oran Abdullah Gül’ün, piyasadaki küçük sol partilerin çoğu AKP’nin kenarındaki oluşumların ruh ikizidirler. Kürt etnikçiliği ile Türk etnikçiliği birbirinin ruh ikizidir. Kimse ‘ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı’ diye dinselleştirilmiş bir tarih üstü saçmalığı önümüze koymaya çalışmasın. DTP, içindeki birkaç solcu bir yana, sorunlu AKP-AsParti koalisyonunun ruh ikizidir. Bunların hepsi birbirinin ruh ikizidir.” (“Sol”, SİP-TKP’sinin “sana gazetesi”, 9 Kasım 2007) (abç)

ulusların kendi kaderlerini tayin etme özgürlüğünü savunanları da, yani ayrılma özgürlüğünü savunanları da, ayrılmayı isteklendirmeye suçlamak, o ölçüde ahmakça ve ikiyüzlü bir davranıştır. Tıpkı burjuva toplumunda, burjuva evlenme kurumunun üzerine kurulu bulunduğu ayrıcalıkların ve ahlaklıkların savunucuları boşanma özgürlüğüne karşı çıktıkları gibi, aynı şekilde, kapitalist devlette, ulusların kendi kaderini tayin etme hakkını, yani ulusların ayrılma hakkını reddetmek, egemen ulusun ayrıcalıklarını ve demokratik yöntemlere karşı polis yöntemlerini savunmaya eşittir.

... Halk her günkü deneyiminden, coğrafi ve iktisadi bağların, değerini ve büyük bir pazarla büyük bir devletin üstünlüklerini bilir. Onun için halk, ancak ulusal zulüm ve ulusal sürtüşme, yaşamı dayanılmaz hale getirdiği zaman ve iktisadi ilişkileri baltaladığı zaman, ayrılmaya, bir çare olarak başvurur. Böyle bir durumda kapitalist gelişmenin ve sınıf savaşımının özgürlüğünün çıkarlarına en iyi şekilde hizmet, ancak ayrılmayla sağlanabilir.”*

Bu gerçek ve kalıcı çözüm yolu varken, sonal olarak ayrılmayı kaçınılmaz hale getirecek olan küçük-burjuva milliyetçiliğin “orta yolcu” “demokratik özerklik”inden medet ummak, olsa olsa sorunu geçiştirmekten ve ötelemekten başka bir çare bulamayanların işidir. “Toplumsal eşitsizlikler kaynağını kadın-erkek eşitsizliğinden almaktadır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği sağlanmadan hiçbir eşitlik ve özgürlük talebi gerçek anlamda ifadesini bulmayacaktır.” diye “fetva” verenlerin başka çareleri de olmadığı kesindir.

Kuzey Irak Operasyonunun Politik Çehresi

[Kurtuluş Cephesi, Sayı: 25,
Mayıs-Haziran 1995]

“Savaş, politikanın başka araçlarla (şiddet araçlarıyla) devamıdır.”

Ülkemizde Mart ayının en çok izlenen ve tartışılan konularının başında oligarşinin Kuzey Irak’a yönelik askeri operasyonu olmuştur. Hemen herkes bu operasyona katılan asker sayısının 35.000 olarak açıklanmasıyla birlikte, bu kez ne yapılacak diye sormaya başlamıştır. Operasyonda zırhlı araçların yanında, çok sayıda tankın yer alması ve bu tankların son yılların modernize edilmiş tanklarından oluşması, ister istemez, oligarşinin bu askeri operasyonunun çerçevesi hakkında soruların daha da yoğunlaşmasını getirmiştir.

Bütün bunlara, başta Almanya olmak üzere, Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin, kitlelerin beklentilerinden öte tavır almaları ve karşı çıkmaları eklenince, Irak operasyonu üzerine olan sorular ve tartışmalar daha da yoğunlaşmıştır. Mayıs ayında operasyonun tamamlandığı açıklandığında bile, sorular hâlâ soruluyordu.

Bu operasyonun, başlamasından haftalar önce basına yansımaları ve büyük bir askeri gücün sınır kesimlerine yığılıyor olmasının fotoğraflarının yayınlanması, ilk bakışta hiç kimseyi şaşırtmamıştı. Hemen herkes, bir askeri operasyonun yapılacağını biliyor ve bekliyordu. Ancak askeri operasyonun başlamasıyla, yukarıda ortaya koyduğumuz tablonun ortaya çıkması, tüm beklentilere rağmen bir şaşkınlık yaratmıştır. Özellikle

Demirel’in Fransız ve Alman dışişleri bakanlarına, askeri harekâtın 1 yıl kadar sürebileceği şeklindeki açıklamaları, bir yandan şaşkınlığı artırırken, diğer yandan bugüne kadar açık biçimde yanıtlanılmamış soruların yeniden ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu ortam içinde Irak operasyonu üzerine bir dizi senaryolar ortaya atılmış ve çeşitli spekülasyonlar yapılmaya başlanmıştır. İlgili ilgisiz herkesin birşeyler söyleyip yazdığı operasyon, başlangıcındaki büyük gürültüsünü, giderek TRT’nin düzenlediği “Mehmetçikle El Ele” kampanyasına bırakmıştır. Bir de buna, Hollanda’da kurulduğu ilan edilen “Sürgünde Kürt Parlamentosu” ve İngiltere’den yayın yapan MED Tv eklendiğinde, Kuzey Irak operasyonunun, askeri olmaktan öte, politik bir operasyon olduğu ortaya çıkmaya başlamıştır.

Irak operasyonu ile birlikte değişik kesimlerin ortaya attıkları yorumlar, senaryolar ve kurgular, aynı zamanda bu operasyonun politik hedeflerini ve neleri içerdiğini de açık biçimde sergilemektedir. Biz burada, özellikle operasyonun politik amaçlarını ve bu amaçları içersinde, değişik politik hesapları ele alacağız.

Kuzey Irak operasyonunun ilk politik kesimi, doğrudan doğruya **Amerikan emperyalizmi ve oligarşi** olmaktadır.

Amerikan emperyalizminin oligarşinin

askeri harekâtına verdiği ilân ettiği destek, sanılanın ötesinde, doğrudan doğruya sonuç alıcı bir askeri operasyon için değil, politik hedefleri açısından. Ancak Türkiye oligarşisinin kendisi açısından önemseydiğinden öte ve daha geniş bir düzeyde ele almaktadır.

Oligarşi, bu askeri operasyonla doğrudan politik bir eylem gerçekleştirmek ve bu eyleme bağlı olarak, emperyalist ülkelerin belirli bir tutum almasını sağlamayı hedeflemiştir. Bu hedef çerçevesinde, operasyonla, bir yandan PKK'nın Kuzey Irak'a kalıcı bir biçimde yerleşme planlarını engellemek ve bu plana karşı Barzani ve Talabani'yi bir güç olarak eyleme sürüklemek istenmiştir. Bu açıdan operasyonun bir yanı PKK iken, diğer yanı Barzani ve özellikle de Talabani olmuştur.

Oligarşinin askeri operasyonunun kesin olan birincil politik hedefi, PKK'nın açık biçimde A. Öcalan ağzından ifade ettiği ve *Özgür Ülke*'de yayınlanan Kuzey Irak'a kesin yerleşme kararını işleme hale getirmektir.

Bilindiği gibi PKK'nın 1993 ateş-kes kararından beri sürekli ve sistemli olarak emperyalist ülkelerle geliştirdiği ilişkiler, emperyalist ülkelerin desteği ile belirli bir politik-askeri güç olarak ortaya çıkma amacını gütmektedir. Bu bağlamda Kürdistan Ulusal Meclisi girişiminde bulunmuştur. Ancak bu girişimi, doğrudan doğruya **PKK'nın sürekli kadroları tarafından** yönetildiğinden emperyalist ülkeler tarafından ciddiye alınmamış ve kendi içinde taşıdığı emperyalizmle açık uzlaşma amacı nedeniyle parçalanmış ve sonuçsuz kalmıştır.

1994 yılında Talabani'nin Amerikan emperyalizmi ile görüşmeleri sonucunda Kuzey Irak'ta bulunan PKK güçlerinin belirli bir merkezde toplanması ve buralarda belli bir güç olarak yönetim oluşturması gündeme gelmiştir. Özellikle Türkiye'de üstlenen Çekiç Güç çerçevesinde ve Birleşmiş Milletlerin Kuzey Irak'a "İnsani Yardım" programı içinde, buraya yerleşecek olan PKK güçlerinin barınma ve yiyecek sorunlarının çözümlenmesi gündeme gelmiştir. Bunun için gerekli formaliteler de Türkiye kesiminden Kuzey Irak'a belirli sayıda halkın göç ettirilmesiyle tamamlanmıştır. Bugün Atruş Kampında bulunan bu göçmenler kanalıyla Kuzey Irak'ta bulunan PKK güçlerine yiyecek yardımı aktarılmaya başlanılmıştır.*

Amerikan emperyalizminin bundaki temel amacı, PKK'nın "evcilleştirilmesi", yani kendisine bağlı bir güç olarak faaliyet yürütmesidir. Bu faaliyeti ortaya çıkarılabildiği oranda PKK, dolaylı bir biçimde de olsa, Amerikan emperyalizmi tarafından yaşamasına izin verilen bir güç olarak var edilmesi düşünülmektedir. Bu ise, PKK açısından, gerçek bir çözüme anlamına gelmektedir. PKK, bir yandan Marksizm-Leninizmle olan ilişkisini, her düzeyde ortadan kaldırırken, diğer yandan emperyalizmle uzlaşmanın en uç noktalarına kadar gidebileceğini söylemektedir. Özellikle bir yıl önce, "*Türkiye halkı ile devrime de varız, devletle siyasi çözüme de*" şeklinde A. Öcalan'ın yaptığı açıklama, bu konuda verilmiş ilk açık mesaj niteliğindedir.

Amerikan emperyalizmi, Kuzey Irak'ta ana gücünü bulduran bir PKK'den belirli bir süre yararlanmayı hesaplamaktadır. Bu hesabı, aynı zamanda Amerikan emperyalizminin İran'a yönelik yeni girişimlerinin ön hazırlığı durumundadır. Bugün Amerikan emperyalizminin açık biçimde İran'a ambargo koyma kararı alması, bu hazırlıkların belirli bir noktaya ulaştığını göstermektedir.

Şüphesiz burada Amerikan emperyalizminin PKK'yi neden bu kadar önemseydiği sorusu sorulabilir.

PKK'nın silahlı güçlerinin bölgesel olarak kullanılabilme olasılığı, Amerikan emperyalizminin ilgisinin nedeni olmaktadır. Amerikan emperyalizminin İran'a yönelik bir girişimi (özellikle sonuç almayı hedefleyen, yani molla rejimini yıkmayı ya da kendisi ile uzlaşmaya zorlamayı hedefleyen bir girişimi), kaçınılmaz olarak İran'ın Saddam Hüseyin ile ilişkilerinin gelişmesine neden olacaktır. Bu nedenle, Amerikan emperyalizmi, öncelikle Irak Kürtlerini bir güç olarak var etmek istemiştir. Talabani'nin son dönemde İran ile sürdürdüğü görüşmeler sonuçlanmış

* RP tarafından bu türden ilişkinin 2-3 yıllık bir geçmişe sahip olduğu iddia edilmektedir. RP, son iki-üç yıldır sürekli olarak Amerikan Çekiç Gücü'nün PKK'lilere yiyecek ve istihbarat sağladığını iddia etmektedir. Bu konuda TBMM'de verilen soru önergelerine, hükümet adına verilen bir yanıtta, "Kuzey Irak Kürtlerine yapılan insani yardımın havadan atıldığı ve bunların kötü hava koşulları nedeniyle PKK'nın eline geçmiş olabileceği" söylenerek böyle bir durumun olabileceği zımnen kabul edilmiştir. Aynı şekilde E. Bitlis'in helikopterinin Çekiç Güç tarafından yere indirildiği bugün kamuoyuna açıklanan bilgilerdendir.

ve karşılıklı bir protokol imzalanmıştır. Bu protokol, doğrudan doğruya İran'ın Kuzey Irak'a yönelmemesini ve karşılık olarak da İran KDP'sinin faaliyetlerinin Talabani tarafından denetlenmesini içermektedir. Böylece İran, arkasından gelecek bir Amerikan girişimine karşı kendince hazırlık yaparken, Amerika elini daha çabuk tutmuştur.

Aynı şekilde Amerikan emperyalizminin İran'a yönelik girişimi (bugün için ambargo olarak sürmektedir) Saddam Hüseyin'in faaliyetlerini artırmasına neden olabilecektir. İşte, bu noktada PKK güçleri, olası bir Irak harekâtına karşı, Kuzey'in korunması için bir güç durumunda tutulması gerekmektedir. Bunun en kesin yolu ise, doğrudan doğruya PKK'nin Kuzey Irak'a kalıcı olarak yerleştirilmesi olmaktadır. Kendilerine burada belirli bir bölgenin verilmesi ve burada isterlerse kendi parlamentolarını ilân etmelerinin sağlanması, karşılık olarak verilmektedir.

Amerikan emperyalizminin bu çok yönlü politikası karşısında PKK'nin tutumu, bir yandan örgüt saflarındaki Marksist eğilimli unsurları tasfiye etmek, diğer yandan Kuzey Irak'ta bulunan ve gittikçe gerilla niteliğini yitiren güçlerini kalıcılaştırmak olmuştur. Ancak PKK şu an Amerikan emperyalizminin kendisini bir süre kullandıktan sonra tasfiye edeceğinden çekinmektedir. Görüldüğü kadarıyla Amerikan emperyalizmi ile sürdürülen gayri resmi görüşmelerde, özellikle bu konu konuşulmaktadır. A. Öcalan'ın ağzından, açık biçimde Amerikan emperyalizminin den garanti istenmektedir.

Talabani'nin bu operasyonun en açık politik hedefi olarak ortaya çıkması ise, aynı zamanda, son yıllarda oligarşi ile PKK arasındaki ilişkiyi sürdürüyor olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak Talabani, özellikle Amerikan emperyalizmiyle kurduğu doğrudan ilişkiler sonucunda, özellikle Avrupa'da kendisinin politik ve diplomatik ilişkilerini büyük oranda PKK'nın faaliyetleri için açmıştır. Gerek MED Tv'nin oluşturulmasında ve PKK'nin değişik devletlerle ilişkiler kurmasında çok açık biçimde ortaya çıkan bu faaliyeti, kaçınılmaz olarak oligarşi için tavr alınmasını gerektiren bir durum yaratmıştır.

İşte Kuzey Irak operasyonunun süresi hakkında devletin yaptığı açıklamalarda ifadesini bulan "süre" sorunu, açık biçimde Talabani'yi hedeflemiştir. Hatta askeri ope-

rasyonda kullanılan gücün büyüklüğü, bu operasyonun Talabani güçlerinin olası bir karşı duruşuna göre planlandığı ve Talabani güçleriyle meydana gelecek bir çatışmanın kesin sonuçlu bir çatışma olmasına göre düzenlendiğine ilişkin önemli belirtiler olarak görülmektedir. Doğrudan operasyon için çizilen sınırlar içerisinde önemli bir sayıda Talabani'ye bağlı bir gücün bulunmamasına karşın, böyle bir planlama yapılması ve buna bağlı olarak büyük bir gücün kullanılması, ister istemez operasyonun askeri değil, **askeri bir gözdağı verme temelinde politik bir operasyon** olduğunu ortaya koymaktadır. Talabani'nin, Türkiye oligarşisinin diplomatları aracılığıyla doğrudan yaptığı görüşme çağrısından uzak durmasının temelinde de bu yatmaktadır. Zaten daha sonraki günlerde gazetecilerle yaptığı görüşmelerde, Talabani'nin sürekli olarak, Türkiye'nin, açıkladığı amaçlarının ötesinde "bir başka amacı olduğu" şeklinde yaptığı açıklamalar, karşılıklı bir mesaj alışverişi olarak ortaya çıkmıştır. Bir bakıma, bu görüşmeler, oligarşi ile Talabani arasında dolaylı bir görüşme olarak ortaya çıkmıştır. (Ve oligarşi gazetecilerin ve televizyoncuların bu röportajlarının yayınlanmasını bir süre engellemiş ve operasyonun bitmek üzere olduğunu açıklayıp, ilk 3000 askeri çekmesiyle birlikte yayınlamıştır. Üstelik bunların yayınlandığı saatler, televizyonların "ölü saatleri" olmuş ve önceden programlarda yer almamıştır.)

Bugün operasyonun tamamen sona erdirildiği koşullarda, oligarşi ile Talabani'nin nelerde ve nasıl anlaştıkları konusunda açık bir sonuç ortaya çıkmamıştır. Sanırım bu sonucun ortaya çıkması için bir süre beklemek gerekecektir. Türkiye devletinin de yaptığı açıklamalar hemen hemen benzer tarzdadır. ("Gerekirse tekrar gireriz" türünden açıklamalarda olduğu gibi.)

Bütün bu olayların içerisinde, diğer bir güç ise AB olmaktadır. AB, Amerikan emperyalizminin Irak ve İran çerçevesinde yapmayı planladığı yeni girişimler karşısında etkisiz kalmak istememektedir. Özellikle bölgenin petrol bölgesi olması, kaçınılmaz olarak Avrupa'nın emperyalist ülkeleri için özel bir çıkar alanı oluşturmaktadır. Amerikan emperyalizminin Azerbaycan petrolleriyle ilgili anlaşmayı tamamlaması ve buna ilişkin boru hatlarının Türkiye'den geçirilmesi konusunda ağırlıklı bir eğilim ortaya koyması

na paralel olarak İran'a yönelik ambargo kararın alınması, Avrupa için önemli bir petrol sorunu ortaya çıkarmak durumundadır. 1974'ten bugüne kadar, Orta-Doğu'daki sürekli değişen politik ilişkiler ortamı içerisinde gerekli petrolü, şu ya da bu biçimde sağlayabilen Avrupa'nın emperyalist ülkeleri, bu yeni girişimle birlikte yeni sorunlarla karşı karşıya kalacağını görmektedir. Bunun sonucu olarak, doğrudan Amerikan emperyalizminin İran'a yönelik girişimine karşı çıkmak yerine, bu bölgedeki güçler üzerinde etkin olmayı hedeflemiştir. Bunun kaçınılmaz ilişkilerinden birisi de PKK olmaktadır.

Zaten Hollanda kökenli petrol tekelisi SHELL'in Azerbaycan petrolünden dışlanması, özellikle Avrupa'ya tedirgin etmiştir.

Shell, bilindiği gibi, uluslararası petrol tekelilerinden birisidir. Hollanda petrol şirketi olarak 1890'da "Royal Dutch" olarak kurulan şirket, 1907 yılında İngiliz Shell şirketi ile birleşerek, bugünkü Royal Dutch-Shell Group adını almıştır. Bugün dünya petrol pazarında %10'luk bir paya sahip olan Shell'in yönetim merkezi Hollanda'nın Lahey kentindedir. Pekçok ülkede faaliyet gösteren Shell'in Türkiye'de akaryakıt dağıtım yanında, bir dizi petrol arama ve üretim şirketi bulunmaktadır. Bunların hemen hemen tamamı doğu ve güney doğu bölgesinde, yani Kuzey Kürdistan'da faaliyet göstermektedir. Geçen yıla kadar Türkiye'deki yönetim merkezi İstanbul'da bulunan Shell gurubu, bir süre öncesinde Diyarbakır'a taşınmış bulunmaktadır. Bugün Shell'in Türkiye'deki yönetim merkezini Diyarbakır'a taşıması oldukça ilginç gelişmelerden birisidir. Bu bölgede uzun süredir, hemen hemen hiçbir yatırım yapılmazken, Shell'in yönetim merkezini Diyarbakır'a taşıyabilmesi, kendilerinin pek fazla "anarşi ve terör"den "korkmadıklarını" göstermektedir!

Ancak olayın diğer önemli bir yanı da, Shell grubunun Azerbaycan petrolerinden pay alamamış olmasıdır. Azerbaycan petrolünün çıkartılıp, satılması konusunda oluşturulan konsorsiyum, %80'lik hisse ile Amaco, BP, Unocal, Pennzoil, Delta, Lukoil ve TPAO arasında paylaşılmıştır. Geçen aylarda Azerbaycan hükümetinin nakit para gereksinmesi için %5'lik payını satışa çıkardığında, Shell yine dışta tutulmuş ve politik baskı ile Türkiye'ye satılmıştır. Böylece Hollanda merkezli ve Hollanda'nın Lahey kentinden yöneti-

len bir emperyalist tekel ile diğer tekeller arasındaki çelişki belirgin bir biçimde politik alanda kendi ifadelerini bulmuş görünmektedir.

İşte bu ortamda Amerikan emperyalizminin PKK üzerindeki hesapları karşısında Avrupa'nın emperyalist ülkeleri harekete geçme kararı almışlardır. Bunun sonucu olarak bir yandan İngiltere üzerinden MED TV yayınları başlatılmış, diğer yandan Hollanda'da Sürgünde Kürt Parlamentosu'nun toplanması sağlanmıştır. Böylece Avrupa'nın emperyalist ülkeleri, Amerikan emperyalizminin PKK üzerindeki askeri ilişki ve planlarına karşı, PKK'ye siyasi ilişki sağlayarak yanıt vermişlerdir. Böylece PKK'nin hangi ilişkiye doğru kaydınlacağı sorunu ortaya çıkmıştır. Avrupa'nın emperyalist ülkeleri PKK'nin elinde bulundurduğunu iddia ettiği 15.000 ile 20.000 arasındaki silahlı gücün politik olarak denetlenmesi aracılığıyla, Amerikan emperyalizmi ile pazarlık etmek istemektedirler. Amerikan emperyalizmi için bölgede "sürekli ve kalıcı bir barış" sağlayabilmek için İran'daki molla rejiminin denetime alınması ya da ortadan kaldırılması gerekmektedir. Böyle bir amaç karşısında PKK küçük bir güç durumunda olmasına rağmen, konjonktürel olarak önemli bir koz durumundadır. İran'a yönelik olası bir Amerikan askeri müdahalesi durumunda, Kuzey ve Batı İran sınırlarında şu ya da bu oranda bir askeri gücün bulundurulabilmesi önemli olmaktadır. En azından bu güç, Saddam rejimine karşı bir güç olarak, İran'a yönelecek bir Irak askeri desteğini önemli ölçüde frenleyebilecektir. Bu nedenle PKK'nin elinde bulundurduğu silahlı güçler önemli bir teknik işleve sahip olma durumundadırlar. İşte bu teknik işlev, ilk bakışta önemli bir taktik işlev olarak ortaya çıkmakta ve Avrupa'nın emperyalist ülkeleri bu bağlamda PKK'ye siyasi destek vermek ve kendisini Avrupa'ya bağlı bir siyasi güç haline getirmek istemektedirler.

Oysa bütün bu teknik işlevler Amerikan emperyalizminin Orta-Doğu bölgesinde düşündüğü "yeni düzen" çerçevesinde sıradan ve çok önemsiz bir işlev durumundadır. Bugün için Avrupa ile Amerika arasında bütünsel planın bir giriş pazarlığı durumundadır.

Amerikan emperyalizminin Orta-Doğu'nun kuzeyi ve Kafkas Bölgesi için düşündüğü "yeni düzen" in çerçevesi içersine giren

ve asıl amacı oluşturan petrol, aynı zamanda, gelişmelerin yönünü de ortaya koyacak durumdadır. İşte bu noktada, Irak ve İran petrolü yanında, Azerbaycan petrolü de özel bir önem kazanmıştır. Azerbaycan petrolünün çıkartılmasına ilişkin anlaşmalar tamamlanmış olmakla birlikte, henüz bu petrolün taşınması konusu kesinleşmiş değildir. Kendi içerisinde bir dizi çelişki ve çatışma içeren bu petrol taşıması için iki seçenek ortaya konulmaktadır.

Birinci seçenek, Bakü petrolünün Gürcistan üzerinden Karadeniz'e aktarılması ve buradan süper tankerler aracılığıyla taşınmasıdır.

İkinci seçenek ise, Azerbaycan-Ermenistan-Türkiye üzerinden Akdeniz'e taşınması ve buradan tankere yüklenmesidir,

İşte bu iki yol, aynı zamanda Bakü petrol yolunun denetiminin elde tutulması ve olası durumlarda bu yolun denetimi sayesinde petrolü bir politik araç olarak kullanabilmekle bağlantılıdır. Bu nedenle de, her iki yol, kendi içerisinde, uzun dönemli bir politik tercihler ve ittifaklar ilişkisini kapsamaktadır.

Rusya'nın temel istemi birinci yoldur. Bu yolla, bir yandan petrolün denetimini elinde tutarken, aynı zamanda, Kafkasya bölgesindeki varlığını da sürekli kılabilmeyi hesaplamaktadır. Ayrıca, aynı petrol dolum tesislerini, daha sonraki süreçte Kazakistan petrolünün dağıtımını için de kullanmayı tasarlamaktadır. Bu konuda, Rusya, Çeçenistan'da sürdürdüğü askeri saldırılarla ne denli ciddi olduğunu ortaya koymak istemektedir.

İkinci yol ise, doğrudan doğruya Türkiye'yi ilgilendirmektedir. Özellikle Irak ambargosuyla kullanılmaz hale gelmiş olan Yumurtalık dolum tesisleri, Bakü-Yumurtalık boru hattının inşa edilmesiyle birlikte, daha kârlı hale gelecektir. Bu yolla, Türkiye, petrol taşımacılığı üzerinden kâr etmek ve Rusya gibi, boru hattını denetimde tutarak belli bir politik güç sahibi olmak istemektedir. Bu amaçla, bir yandan Amerikan emperyalizmini bu yönde hareket etmeye zorlarken, diğer yandan Azerbaycan hükümeti üzerinde politik baskı uygulamaktadır. Özellikle, söz konusu olan petrol boru hattının Ermenistan üzerinden geçirilme olasılığını, Ermenistan'ın Azerbaycan'la olan savaşın bitirilmesi için bir koz olarak kullanmak istemektedir. Bir başka deyişle, Türkiye oligarşisi, Azerbaycan

hükümetini, Bakü-Yumurtalık boru hattı için kesin tavır alması karşılığında, Ermenistan'ın işgal ettiği toprakları geri alabileceğini söylemektedir. (Bu arada, bu boru hattının Ermenistan'ın "uzlaşmaz" tavır takınması halinde İran üzerinden geçirilmesi planları yapılmakta ve bu amaçla İran'la ikinci bir boru hattı anlaşması imzalamaya durumundadırlar. Özellikle bu ay İran'la imzalanan doğal gaz alımı ve boru hatları anlaşması ile, bu yönde önemli adımlar atılmış bulunmaktadır.)

İşte bir ucunda Shell gibi çokuluslu bir petrol tekeli, diğer ucunda Rusya gibi askeri gücü tartışılmaz bir devlet bulunan bir ilişkiler ve çelişkiler ağı böyle oluşmaktadır. Ancak bu ağın en önemli halkası kaçınılmaz olarak Kürdistan olmaktadır. Eğer Bakü petrollerinin Yumurtalık'a aktarılması söz konusu olacaksa, bu boru hattı kaçınılmaz olarak Kuzey Kürdistan'dan geçecektir. Aynı şekilde, bu ay imzalanan İran-Türkiye doğal gaz anlaşması gereği yapılacak boru hatları da aynı bölgeden geçmek durumundadır. Böylece, Kuzey Kürdistan'daki gerilla savaşı işine girmektedir.

Bu ilişkiler içinde, Türkiye, Rusya'nın istemini, İstanbul ve Çanakkale boğazından geçecek tankerlerin büyük bir tehlike oluşturacağını ileri sürerek, kendi çıkarları yönünde kamuoyu oluştururken; Rusya, Kuzey Kürdistan'daki gerilla savaşını büyük bir tehlike olarak ortaya koyarak, kendi tercihinin daha akılcı olacağını söylemektedir. Böylece, karşılıklı "tehlikeler" sergilenirken, maliyet hesapları da buna göre yapılmaktadır.*

İşte, bir yanda İran'daki molla rejimi ve bunun ortaya çıkardığı önemli bir askeri güç, diğer yanda petrol, karmaşık ilişkiler ve çelişkiler ağını daha da karmaşıklştırmıştır. Ama tümünde ortaya çıkan gerçek, Kürtlerden her durumun içinde, kendi niceliklerinin ötesinde bir güç olarak bu ilişki ve çelişkiler içerisinde bir **rol oynamaları** istenmektedir. Bu öylesine bir roldür ki, her durumda, **Kürtler emperyalistlerin şu ya da bu çıkarlarının bölgesel savunucusu ve kozu olmak durumunda kalacaklar-**

* Türkiye'nin 1936 tarihli Montre Boğazlar anlaşması gereğince, boğazlardan geçecek ticari gemilere karşı yapabileceği hiçbir şey bulunmamaktadır. Bu nedenle, petrol üzerinde sadece aldığı %5'lik pay ile yetinmek durumunda kalacaktır. Bu da önemli bir kazanç olarak ortaya çıkmamaktadır.

dır.

Bütün bunlar, bir yandan Rusya'nın PKK ile ilişki kurması olarak, diğer yandan Yunanistan'ın açık politik destekleri olarak da değişik yansılar ortaya çıkarmaktadır. Ankara'nın bugün bütün ülkelerin ajanlarının cirit attığı yer olarak tanımlanmasının arkasında yatan gerçek de bunlardır.*

Bu ilişki ve çelişkiler içerisinde, genel olarak Orta-Doğu halklarının birleşik ve genel bir hareketi önemli bir sonuç ortaya çıkaracaksa da, kısa ve orta vadede, belirleyici olacak olan Kürt halkıdır. Bu noktada, Kürt halkının açık bir **anti-emperyalist** tutum içerisinde olması, aynı zamanda devrimci mücadelenin gelişimine önemli bir katkı getirebileceği görülebilmektedir. Ancak, bugün PKK içerisinde meydana gelen değişimler ve PKK'nin kendi yönünü emperyalizme doğru çevirmesi, böyle bir gelişmenin önemli bir engeli durumundadır. PKK'nin Kürt halkı üzerinde son 4-5 yıldır sürekli olarak "her nasıl olursa olsun, kendi devletimizi kuracağız" propagandası yaparak sağladığı politik etkinlik, aynı zamanda kitlelerin anti-emperyalist bilincini köreltmiş durumdadır. Böylece bir yandan anti-emperyalist yan ortadan kalkarken, diğer yandan her ulusal hareketin kendi içerisinde barındırmak durumunda olduğu demokratik yan da ortadan kalkmaktadır. Daha mücadelenin başlangıcında "ay-

* Burada ister istemez Yunanistan'ın neden yer aldığı sorusu akla gelecektir. Bilindiği gibi Yunanistan'ın PKK ile ilişkisi ve ilgisi yeni değildir. Yunanistan açısından Kürt halkının durumu ya da Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkına sahip olup olmaması hiç de önemli değildir. Olayın içerisinde yer alışı Kıbrıs konusunda Türkiye'den daha fazla tavizler koparmak ve kendisi için sürekli bir askeri tehdidi zayıflatmaktır. En azından son Kuzey Irak operasyonunda kullanılan askeri birimlerin niteliği ve ülkedeki ana karargâhlarının yeri, bu konunun ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin Kuzey Irak'a gönderilen tanklar -ki gece savaşına uygun olan tanklardır- Trakya bölgesinden sevk edilmiştir. Aynı şekilde "SAS" komandolarının karargâhı İzmir'dedir. Tabi bu son operasyon Yunanistan'ın pek de istemediği bir sonucu da olmuştur: Yunanistan'a karşı konuşlandırılmış birliklerin savaş alanında eğitilmeleri. (Somali ve Bosna'ya gönderilen Türk birlikleri de aynı amaç için düşünülmüştür.) Diğer yön ise, doğrudan diplomatik ilişkilere ilişkindir. Taraflar ellerindeki kozları -eğer varsa- masaya koyup pazarlık edeceklerdir. Türkiye'nin kozu Denктаş iken, Yunanistan'ın kozu PKK olmaktadır. Ve bugün Türkiye oligarşisi "Batı-Trakya Türkleri"ni güncelleştirerek yeni bir hamle yapmıştır. Y. Aktuna'nın son Yunanistan gezisi, bir anlamda bu kozun ve hamlenin denenmesi olmuştur.

n örgütlenme" iddiaları ile ortaya çıkararak, bütünsel ve birleşik devrimci bir halk savaşının önünü kesenler, kaçınılmaz olarak, yukarıda ortaya koyduğumuz ilişki ve çelişki içinde boğulup gideceklerdir.

Tabi burada, bütün bu emperyalist güçler karşısında, SSCB'nin dağıtılmışlığı koşullarında daha "akıllı" bir politika izlenmesi daha "mantıklı" değil mi türünden bir yaklaşım ortaya atılacaktır.

Hemen belirtelim ki, böyle bir yaklaşım, önümüzdeki tüm süreçlerde, değişmeden kaldığı sürece, her ulusal ya da halk kurtuluş hareketi için de geçerli olacaktır. Önemli olan, bu süreci, yani emperyalizmin dünya çapında kendi hegemonyasını istediği gibi sürdürebildiği bir dönemi bitirmektir. Devrimcilerin görevi de budur. Böyle bir sürece karşı savaşa girecek her halk, tarihsel olarak büyük bir devrimci görev yerine getirmiş olacaktır. Ama böyle bir tarihsel görev, kaçınılmaz olarak büyük fedakârlıklar isteyecektir. Dünya çapında herşeye egemen olduğunu düşünen emperyalizme karşı, böyle bir tarihsel görevin, kolayca başarılabileceğini sanmak elbette olanaksızdır. Böyle bir görevi yerine getirecek olan, ilk halk kurtuluş hareketi, hemen hemen tüm emperyalist ülkeler ve onların işbirlikçileri devletlerle girişeceği uzun ve kanlı bir savaşı göze almak durumundadır. Ve ancak böyle bir savaşı göze alabilen bir halk kurtuluş hareketi, böyle bir tarihsel görevi yerine getirebilecektir. Bu olmadığı durumda, emperyalizmin dünya çapındaki hegemonyasına ve güçlerine bakarak, emperyalizmle uzlaşmanın daha "akılcı" olacağını düşünenler, sürekli olarak emperyalizmin denetimi altında kalmak zorunda kalacaklarını unutmamalıdır. Onların emperyalizmin hegemonyasından kurtuluşları da, sözünü etmiş olduğumuz bir halk kurtuluş hareketinin emperyalizme karşı durması ile olanaklı olacağı kesin bir gerçektir. Bu nedenle, en azından "şimdilik", yani emperyalizm dünya çapında daha da güçlenmişken, emperyalizmle uzlaşalım diyenler, bu "şimdinin" hiç bitemeyeceğini de bilmelidirler.

Tarihsel süreçler, hiçbir zaman tersine çevrilemez. Emperyalizm, hemen her zaman dünya çapındaki egemenliğini sürekli ve kalıcı hale getirmek yönünde girişimlerde bulunmuş ve bunun için bir dizi katliam, işkence ve savaşlar yaratmıştır. Dönek Kaut-

sky'nin "ultra-emperyalizm" teorisinde ifadesini bulan haliyle emperyalistlerin kendi aralarındaki mücadeleleri bırakarak birleştikleri, kapitalist düzen içerisinde savaşların bittiği bir evre, uluslararası ölçüde birleşmiş finans-kapitalin, tekellerin, "yeryüzünü hep birlikte, ortaklaşa sömürdükleri" bir evre nasıl olanaksızsa, emperyalizmin bugünkü gücü de içi boş ve geçicidir. Tarihsel evrim her zaman ileriye doğru olmuştur ve emperyalizm kendi planları içerisinde boğulmuştur. Bugün dünya çapında gelişen ve yükselen bir proletarya hareketi ve halk kurtuluş hareketleri bulunmamaktadır. Buna bakarak, emperyalizmin, bu kez, en azından görece kalıcı bir düzen kurabileceği sanısı uyanabilmektedir. Ancak, az da olsa tarih bilinci olan herkesin kolayca görebileceği gibi, bu sadece bir sanıdır ve Amerikan emperyalizminin senaryolarından başka birşey değildir.

PAN-TÜRKİZM VE PAN-İSLAMİZM'LE BİRLİKE SUNULAN EMPERYALİST POLİTİKALAR

Tüm bu süreçte geleceğe dönük kimi politikalar ve eğilimler de kendisini açığa vurmuştur. Y. Küçük'ün Kuzey Irak operasyonuna ilişkin olarak "*Turgut beyin politikaları terk edilerek, eski Kernalist politikalara geri döndü*" şeklindeki ifadesinde kendisini dışavuran politik düşünce ve eğiliminin bunlar arasında özel bir yer tuttuğu da görülmüştür.

Özellikle "Turgut bey" tarafından açıklanan ve giderek dönekler tarafından işlenen ve bugün de YDH tarafından şu ya da bu biçimde savunulan politik düşünce, Türkiye'nin "Türki Cumhuriyetler" in ortaya çıkmasından yararlanarak **emperyalist bir politika** izlemesi gerektiği şeklinde özetlenebilir. Bir başka deyişle, bu düşünce, Türkiye'nin "büyük devlet politikası" izlemesi gerektiğini söyleyerek, **yayılmacı** ve **hegemonyacı** bir dış politika izlemesi gerektiğini ileri sürmektedirler. Bunun açık anlamı, Türkiye'nin emperyalist dış politikalara yönelmesi ve "Türki Cumhuriyetler" ile Bosna'yı çıkış noktası olarak bu politikasını genişletmesidir. İlkın "Adriyatik'ten Çin Seddi" ne kadar Türk dünyası" söylemi ile başlayan bu politik düşünce ve eğilim, Kuzey Irak operasyonundaki uluslararası tepkilerin de arka fonunu oluşturmaktadır. Çünkü Türkiye böyle bir politika-

ya yöneldiği andan itibaren, Kerkük-Musul konusu da devreye girecektir.

Biz, burada, bu politikanın genel bir değerlendirilmesini yapmayacağız. Zaten böyle bir değerlendirme yapmak için, ciddiye alınabilecek gelişmeler de söz konusu değildir. Ancak çeşitli çevreler tarafından sürekli olarak propagandası yapılan ve hatta bir ara A. Öcalan tarafından da benimsendiği yönünde açıklamalar yapılan bu politikaların sahipleri kesinkes bilinmek zorundadır.

Y. Küçük'ün ifade ettiği gibi, bu politikanın açık savunucusu "Turgut bey" di. Ama bu politikanın gerçek temsilcisi, Pantürkistler ve Pan-islamistlerdir. Bu bağlamda, faşist MHP ile şeriatçı kesim, bu politikanın asıl sahipleri durumundadır.

Yukarda da ifade ettiğimiz gibi, bu politikanın amacı, Türkiye'nin kendi ulusal sınırlarının ötesinde kendisine yeni ekonomik kaynaklar bulmak ve bu yolla ulusal sınırlar içerisinde karşılaşılan ekonomik, sosyal ve siyasal sorunları aşmaktır. Sözcüğün politik anlamıyla, emperyalist bir dış politika uygulamak olarak tanımlanabilecek bu düşünce, bir yandan "tüm Türklerin birliği" propagandası ile üstü örtülürken, diğer yandan "tüm müslümanların birliği" propagandası ile gizlenmektedir. "Turgut bey" ise, emperyalizmin ve oligarşinin çıkarlarının öz temsilcisi olarak, bu yayılma ve genişleme ile ortaya çıkacak pazar sorunu ile ilgili olarak bu politikanın açık savunucusu olmuştur.

Med Tv'de geçen ay yapılan açık oturuma katılan M. Kaynak ve Altan Tan, açık biçimde olmasa da bu politikanın gerekliliğini savunmuş ve Y. Küçük tarafından da desteklenmiştir. PKK'nin bizzat A. Öcalan tarafından verdiği gözlenen destek de, bir bakıma, Kürt sorununun PKK ile çözümlenmesi durumunda Musul-Kerkük petrolünün denetiminin sağlanabileceği mesajı ile birlikte sunulmuştur.

Görüldüğü gibi, MİT ajanından (M. Kaynak) şeriatçısına (A. Tan) kadar ortak bir nokta olarak ortaya çıkan, Türkiye'nin "büyük devlet" olması ve buna uygun siyasal bir yönetime sahip olması düşüncesi, doğrudan emperyalist yayılmacılık ve bununla elde edilecek ekonomik sömürü ile bağlantılı olarak ifade edilmektedir. Kendi içinde ne denli "akılcı" görünürse görünsün, Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihi üzerinde yükselen bir devletin böylesine bir politikaya kolay kolay

geçemeyeceği de ortadadır. Bugün Y. Küçük'ün "Turgut beyin politikaları terk edilerek eski Kemalist politikalara dönüldü" şeklinde ifade ettiği durum da bundan başka birşey değildir. Cem Boyner'in ağzından ifade edilmeye çalışılan politikalar da, bu "dönüş"e karşı politikalar ve genellikle de tekelleşememiş burjuvazi tarafından desteklenmektedir.

İşte Kuzey Irak operasyonu ile ortaya yeneden çıkan bu türden politik eğilimler ve düşünceler, Türkiye'nin emperyalist bir dış politika izlemesi düşüncesi olarak belirginleşmektedir. Bu bağlamda önerilen "federasyon", bu politikanın içsel yapılanışı olarak ortaya atılmaktadır.

Böyle bir politikanın oligarşi ve Amerikan emperyalizmi tarafından benimsenip benimsenmeyeceği, bugün için anlamsız bir sorudur. Ancak böyle bir politikanın, emperyalizmden bağımsız olarak icra edilemeyeceği kesindir. Emperyalizme bağımlı olarak ortaya çıkacak politik uygulama ise, doğrudan doğruya emperyalizm adına jandarmalık yapmaktan öte bir anlamı olmayacaktır ve sonal olarak bir dönemlerin "alt-emperyalizm" konusu ile sınırlı bir çerçevesi olacaktır. Buna rağmen, emperyalizmden bağımsız olarak böyle bir politika izlenebilmesi için, öncelikle geçmiş dönemlerin İspanya ve Portekiz'i gibi özel bir durumun

ortaya çıkması gerekir ki, bu durum da emperyalist ülkelerin kendi aralarındaki çelişkilerinin Türkiye'nin böyle bir politika izleyebilmesi için uygun bir ortamın doğması ve desteklenmesi ile olanaklıdır. Ve Portekiz ve İspanya halkının çok iyi bildiği gibi, bu da uzun süreli olamamakta ve ortaya çıkardığı sorunlar, sağlayacağı düşünülen ekonomik çıkardan çok daha ağır olmaktadır.

İşte Kuzey Irak operasyonu ile ortaya çıkan ilişkilerin, çelişkilerin ve geleceğe dönük planların politik çehresi böyledir. Bu politik çehrenin ortaya koyduğu tek gerçek ise, bölge halklarının hesapların içinde yer almamasıdır. Bu da, her koşulun altında devrimci mücadelelerin gelişmesi için önemli konjonktürlerin ortaya çıkabileceğini göstermektedir. Devrimciler için sorun, her durumda, devrim mücadelesini sürdürmek ve ortaya çıkabilecek konjonktürel dalgalanmalara değil, stratejik hedefler doğrultusunda kitleleri örgütlemek olmalıdır. Bu yapılabildiği oranda, elverişli konjonktürel dalgalanmalardan yararlanabilmek olanaklıdır. Aksi halde, konjonktürel hareketlere bakarak yürütülecek politikalar, pragmatizmin ifadesi olacaktır ve sonal olarak devrim mücadelesinin tasfiyesi anlamına gelecektir. Fırsatlarından yararlanalım derken, fırsatçılığın (oportünizmin) çarkları orasında kaybolmak söz konusudur.

“Global Ekonomide Türbülans” Bir Kez Daha Karşılıksız Dolar Sorunu

“Enflasyon, parasal artışın, mal ve hizmet arzındaki büyümeden daha hızlı artmasıdır. (Kaba anlatımla: 2 ekmeğin üretiliyor. Buna karşılık piyasada 2 birim para var. Her bir ekmeğin 1 birim paraya satılır. 2 ekmeğin üretilirken, piyasada 3 para birimi varsa, her bir ekmeğin 1.5 parasıyla alıcı bulur. İşte bu kabaca enflasyondur. Tersi bir durum ortaya çıkarsa, piyasada 2 birim para var iken, ekmeğin üretimi 2’den 4’e çıkmış olsa, bu defa ekmeğin üretenler ya her bir ekmeğini 1/2 para birimine satmaya razı olur. Ya da satamaz.” (Güngör Uras)

“Enflasyon her zaman ve her yerde parasal bir olgu olmuştur... Bu yüzden ‘para otoriteleri’nin ‘para arzını’ artırmaları, her zaman ve her yerde enflasyonun temel nedenidir.” (M. Friedman)

1980’lerin başında “marksizmin bunalımı” teorileriyle, Marksizm-Leninizmin emperyalist sistemdeki gelişmeleri açıklayamaz hale geldiği iddiasına başlandı. Ardından Sovyetlerin dağıtılmışlığı sonrasında “globalizm” döneminin başladığı ilan edildi. Artık Amerikan emperyalizmi dünyanın “tek süper gücü” olmuştu, emperyalist sistem “dünya ekonomisi” haline dönüşmüştü, “global marketler” “global ticaret”le birlikte büyü-

müştü. Geri-bıraktırlmış ülkeler “gelişen ekonomiler” olurken, klasik burjuva “iktisat”ı “mikrolaşarak”, “global marketing and trading”in (pazarlama ve ticaret) teorisi oldu.

Sol, Marksizm-Leninizmden uzaklaştı. Küçük-burjuva “sol aydınlar”, “marksist ekonomistler”, “marksizmin bunalımı”ni izleyerek marksizmden ayrıldılar. Sol örgütler ve “sol aydınlar”, “global ekonomi”yi burjuva iktisadın penceresinden izlemeye ve burju-

Petrol Fiyatları		
	Dolar	% Değişim
1999	17,78	-
2000	29,54	66,1
2001	23,39	-20,8
2002	23,78	1,7
2003	28,42	19,5
2004	54,93	93,3
2005	47,97	-12,7
2006	58,30	21,5
2007 Ocak	61,06	4,7
1 Kasım	93,49	
20 Kasım	98,83	61,9
2003/2007 Kasım		247,7

1. Sınıf Sert Kışlık Buğday Fiyatları		
	Ortalama (Dolar)	% Değişim
1999	105	-
2000	121	15,2
2001	119	-1,7
2002	155	30,3
2003	148	-4,5
2004	147	-0,7
2005	164	11,6
2006	198	20,7
2007 Ocak	194	-2,0
2007 Kasım	345	77,8
2003/2007 Kasım		133,1

Euro/\$		
		% Değişim
1999	1,1608	-
2000	1,0137	-12,7
2001	0,9383	-7,4
2002	0,8833	-5,9
2003	1,0622	20,3
2004	1,2613	18,7
2005	1,3119	4,0
2006	1,2103	-7,7
2007 Ocak	1,2999	7,4
2007 Kasım	1,4811	13,9
1999/2002		-23,9
2003/2007		39,4

va iktisatçıların dilinden tahlil etmeye başladılar.

M. Friedman'ın "monetarizm" teorisiyle "enfasyon canavarı" emperyalist-kapitalizmin sürekli bir olgusu olmaktan çıkartıldı. "Devletin ekonomiye müdahalesi" teorisi olarak sunulan Keynesçiliğin defteri dürüldü. Geri-bıraktırlmış ülkelerde uygulanan yeni-sömürgecilik, "ithal ikameci sanayileşme" olarak burjuva iktisat diline çevrildi, "ihracata yönelik sanayileşme" söylemiyle yeni-sömürgecilik ve emperyalizm ekonomi dilinden ve yazınından kovuldu.

Böylece herşeyin "güllük gülüstanlık" olduğuna ilişkin kanılar, sanılar ve inançlar soldan sağa, her yeri ve herkesi kapsar hale geldi.

Çizilen tüm "pembe tablo"lara rağmen, ortalığın "güllük gülüstanlık" gösterilmesine karşın, emperyalist dünya ekonomisi, "marksizmin bunalımı"nın ilan edildiği 1980'den günümüze kadar bilinen ve bildik haliyle yoluna devam ediyordu.

1980 dünya ekonomik bunalımı, henüz "globalizm" propagandasının keşfedilmediği dönemde ortaya çıktığından emperyalist dünya ekonomisinin bunalımı olarak kaldı. 1982 yılında "borç krizi"ne dönüştü. Borçlu ülkeler, yani geri-bıraktırlmış ülkeler borçlarını ödeyebilmek için tüm varlıklarını ve üretimlerini satmaya zorlandılar. (Bu zorlamanın adı "ihracata yönelik sanayileşme" olarak meşrulaştırıldı.) Dış borçlarının karşılığı olarak geri-bıraktırlmış ülkelerin kamu kuruluşları "özelleştirildi". Kamunun ekonomi üzerindeki gücü kırıldıkça, geri-bıraktırlmış ülkelerin iç pazarları "global aktörler" in denetimine geçti. Bu da, "dışa açılma", "dün-

ya ekonomisine entegre olma" olarak sunuldu.

Emperyalist ekonomilere bağımlı olan geri-bıraktırlmış ülke ekonomileri, bu gelişmeyle doğrudan emperyalist ekonomilerin ve şirketlerin denetimi altına girdi.

1994 "Tekila krizi", 1997 "Asya Krizi" ve 2000 "resesyonu" emperyalist dünya ekonomisinin sürekli bunalımlarının ürünü olarak değil, "global marketlerdeki dalgalanmalar" olarak sunuldu.

Bu ortamda Çin, artan üretimi ve ucuz maliyetiyle dünya emperyalist ekonomilerin "kurtarıcısı" olarak "global ekonomi"ye açıldı. Ucuz Çin mallarıyla ucuz metaller dünya ticaretine egemen oldu. Çin mallarıyla ve sadece Çin malları için fiyatlar aşağıya doğru çekilirken, "mal ve hizmetlerin genel fiyat seviyesi", yani "enfasyon" sürekli düşmeye başladı.

1980'lerin sonunda başlatılan ve 1994 "Tekila krizi"yle Meksika ve Brezilya'da tam anlamıyla uygulanan "yeni para birimi"ne geçişle, sıfırlar silindi, milyon, milyar ve trilyonlarla hesap edilen mal ve hizmet fiyatları, birden tek ve çift haneli sayılarla hesaplanır hale getirildi. Enfasyon "parasal bir olgu" olmaktan çıkartıldı, "psikolojik bir olgu"ya dönüştürüldü.

Ucuz Çin mallarıyla halk kitlelerinin gelirleri artmaksızın "alım gücü" artırıldı. Emperyalist ülkelerin tüketim malları "kaliteli mallar" olarak geri-bıraktırlmış ülkelerin orta ve üst gelir gruplarının tüketim konusu haline getirildi. Halkın gelirleri artmaksızın tüketimlerinin artırılmasının sınırına ulaşıldığında kredi kartları, tüketici kredileri devreye sokuldu. Emperyalist ülkelerde "talep yetersizliği"ne karşı "yapay uyarıcı" olarak kullanılan bu krediler "globalleştirildi" ve geri-bıraktırlmış ülkelerin pazarlarının genişletilmesinin yeni bir yolu olarak kullanıldı.

Ve bugün, bir kez daha, ABD'de başlayan "mortgage krizi"yle birlikte "global piyasalardaki türbülanslar" eşliğinde doların sürekli değer yitirmesi karşısında yeni bir "global kriz" olasılığından söz edilmeye başlandı.

Dolar, hızla değer kaybetmeye başladı. Petrol fiyatları, "psikolojik sınır"ları her seferinde paramparça ederek yükseldi. Dünya emtia fiyatları tarihte görülmemiş seviyelere çıktı. Anti-depresan haplarıyla sakinleştirilmeye alıştırlmış toplumlar ve onun "aydın-

ları”, ekonominin yapay uyarıcılarına olan bağımlılıklarıyla, gelişmeleri izleyemez ve algılayamaz hale geldiler.

Oysa “olay” çok yalındı.

Ucuz Çin mallarıyla dünya ticareti büyürken, dünya piyasalarında dolar cinsinden para ve paraması şeylerin miktarında olağanüstü bir artış ortaya çıktı. Çin mallarının dünya ticaretinde meydana getirdiği fiyat düşüşlerine karşın, dolar cinsinden para ve paraması şeylerin miktarında (“likit” ya da “emisyon” miktarı başta olmak üzere) sürekli artış, adı konulmamış bir **enflasyonun** ortaya çıkmasına yol açtı.

Bu gelişme, doların rezerv para oluşunun “post-globalizm” dönemindeki versiyonudur.

“Dolar *ABD dışında*, emperyalist sistemi korumak ve sistem içinde ABD egemenliğini yaymak amacıyla kullanılmıştır... Doların özellikle birinci fonksiyonu ABD’den büyük ölçüde dolar çıkışını gerekli kılar. Bu durumda 1971’e kadar daima fazla ile kapanan ABD dış ticaret dengesi ve yatırım gelirleriyle ülkeden dolar çıkışı dengelenemez, tek çare sürekli dış ödemeler dengesi açığıdır, piyasaya mal ve hizmet sürmeden yani **karşılıksız olarak dolar basmaktır**. Böylece ABD’den mal ve hizmet karşılığı dolar alan diğer ülkeler, dolar rezerv para olduğundan bununla ABD’den mal ve hizmet talep etmemektedirler ve böylece dolaylı olarak ABD’nin çeşitli faaliyetlerinin finansmanını sağlamaktadırlar (özellikle diğer emperyalist ülkeler için geçerli). Doların rezerv para oluşudur ki, ABD’nin gittikçe büyüyen bir dış ödemeler dengesi açığı vermesini mümkün kılmıştır.” (*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-1*)

İşte bu karşılıksız dolarların dünya pazarlarında dolu dizgin koşusunu sürdürüşü, Çin mallarıyla sanayi mallarının fiyatları sürekli düşerken ve “paraması şeyler”in (kredi, bono, çek vb.) miktarı sürekli artarken, merkez bankaları için büyük bir sorun haline gelmiştir.

Ve bir kez daha 1971’de doların devalüe edildiği koşullara geri dönülmüştür.

Dün olduğu gibi, bugün de sorun aynıdır: dünya piyasalarında dolaşan **karşılıksız dolarlar**.

Dün olduğu gibi, bugün de, ABD dışındaki diğer emperyalist ülkeler için sorun aynıdır: Magdoff’un deyişiyle, “sandali fazla salarlarsa bütün merkez bankacılarının mali zorluklar denizine batacağından korkmaktadırlar”. Bu yüzden, sorun, karşılıksız dolar sorunu, “dalgalı kur”, “serbest pazar ekonomisi”, “global piyasalar” vb. söylemlerinin arkasına gizlenmiştir.

Karşılıksız dolarların dünya piyasalarında meydana getirdiği enflasyonist etki karşısında geliştirilen tek formül, (dün olduğu gibi) merkez bankalarının geçmişten çok daha büyük miktarlarda dolar rezervlerine sahip olmalarıdır. Dünya piyasalarında dolaşan karşılıksız dolarlar ne kadar çok merkez bankası rezervlerinde “tutulabilirse”, karşılıksız dolarların enflasyonist etkisinin o ölçüde sınırlandırılabilceği varsayılmaktadır.

Artan dolar rezervleriyle piyasadaki fazla dolar “emisyonu”nu çekmenin merkez bankalarına maliyeti ise, ortalama faiz oranlarına eşittir. Her rezerv artışı, aynı zamanda faiz oranlarının yükselmesine yol açmaktadır.

Aynı şekilde merkez bankalarının piyasalardaki fazla doları rezerv haline getirerek çekmeleri, son “mortgage krizi”nde görüldüğü gibi, piyasalarda “likit” sorunu ortaya çıkarmaktadır. Bu “likit sıkışıklığı”, birkaç yıl içinde rezerv olarak piyasalardan çekilen dolar miktarının çok daha fazlasının birkaç hafta içinde piyasalara verilmesini zorunlu kılan bir “kriz”e dönüşebilmektedir. (“Mortgage krizi” günlerinde ABD ve AB merkez bankalarının piyasaya verdikleri “likit” para miktarı 400 milyar doları aşmıştır.)

Bütün bu gelişmelerde şaşırtıcı olan hiçbir şey yoktur.

Sadece ülkemizde AKP döneminde yapılan “özelleştirmeler” ve arazi satışları konusunda biraz düşünüldüğünde, karşılıksız dolarların neden böylesine bir “büyük sorun” haline geldiğini anlamak zor değildir.

Bir ülke (örneğin Türkiye) kendi topraklarını ve varlıklarını satışa çıkarır. Her satış olayında olduğu gibi, elinde parası olan herkes alıcı olarak piyasada yer alır. Yani her satış, satış fiyatı kadar bir parayı gerektirir. Paranın nereden ve nasıl geldiği önemli değildir. Para sahibi gelir, satın alır, parayı öder. Böylece bir ülkenin onlarca yıl boyunca biriktirdiği mal ve hizmetler, bir gün içinde parayla değiştirilir. Birden iç piyasada para bol-

laşır. Bu satıştan elde edilen para bolluğuyula ticaret artar, tüketim yükselir, nispi bir “refah” dönemine girilir. Popüler ifadesiyle, ülke ve toplum “üretmeden tüketir”. Bu, uyuşturucu etkisi yapar. Giderek toplum, varlıkların satışından elde edilen gelirle tüketme alışkanlığına sahip olur.

Bu örnek ülkenin varlıklarını satarak tüketime yönelmesi ne denli uyuşturucu etkisi yaparsa, bu varlıkları satın alacak olanlar için de sürekli bir “likit” para sorunu yaratır. İşte bu “likit para”, karşılıksız olarak basılmış dolarlardır.

Geri-bıraktınlmış ülkelerin, bir dönem dış borçlarının karşılığı olarak satışa çıkardıkları kamu malları, giderek ekonominin sürdürülebilirliğinin ayrılmaz bir parçası haline geldikçe, dünya çapındaki karşılıksız dolar miktarı sürekli artmıştır.

Tam bu ortamda “terörizme savaş” adı altında Irak ve Afganistan’ın işgali, ABD’nin askeri harcamalarını artırmıştır.

ABD’nin askeri harcamalarının artışı, bir yandan ABD içinde askerileştirilmiş sanayiye ek bir talep yaratırken, diğer yandan karşılıksız dolar basımını artırmıştır.

Bütün bunların üstüne, ABD “mortgage” piyasasına yeni talep yaratma amacıyla düşük faizli kredi hacminin büyümesi eklenince, karşılıksız dolarlar hem içte, hem uluslararası piyasalarda tarihin en yüksek seviyesine çıkmıştır.

Gerek “monetarist iktisatçılar”ın, gerek klasik “akademisyen iktisatçılar”ın kabul ettikleri enflasyon tanımından yola çıkıldığında (“enflasyon parasal bir olgudur”), piyasalardaki fazla para miktarı, kaçınılmaz olarak mal ve hizmetlerin fiyatlarının yükselmesine yol açar. Bugün petrol ve emtia fiyatlarında meydana gelen artışların gerçek nedeni budur.

Tablolardan da görüleceği gibi, petrol fiyatı, son onbir ay içinde %61,9 artmıştır. Buğday fiyatındaki artış ise %77,8’dir.

Gerek petrol fiyatında, gerek buğday fiyatında meydana gelen bu yüksek artış, burjuva iktisat diliyle söylersek, fiyatların genel seviyesinin yükselmesidir, yani enflasyondur.

Bugün enflasyon endekslerinde yapılan değişikliklerle ülke bazında enflasyonun “tek haneli rakamlar” düzeyinde görülüyor olması, dünya çapındaki dolar bazlı emisyon miktarındaki olağanüstü artışın enflasyonist et-

kisini gözlerden gizlemektedir.

Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığıyla birlikte başladığı ilan edilen “globalizm çağı” nasıl ki Amerikan emperyalizminin Irak ve Afganistan işgaliyle sona ermişse, karşılıksız dolarlarla (ve ucuz Çin mallarıyla) yaratılan “tüketim patlaması”nın da sonuna gelinmiştir.

Bugün dünya ekonomisinin sorunu, karşılıksız dolarların ortaya çıkarmış olduğu enflasyonist baskıdır. Merkez bankaları, özel olarak emperyalist ülkelerin merkez bankaları, “sandalı fazla sallamak”tan ne denli korkuyor olurlarsa olsunlar, bu enflasyonist baskı karşısında yapabilecekleri fazla bir şey yoktur. Tek umutları, “küçük dalgalanmalar”la, “türbülanslar”la uyutulmuş ve yapay uyarıcılara alıştırılmış “global tüketici kitlesi”nin yeni duruma yavaş yavaş alıştırılmasıdır. Ama bu sadece “umut” etikleridir.

Gerçekte ise, kapitalizmde “kaşıklık ve durgunluk, paranın, gelişmesi sermayedeki gelişmeye bağlı bulunan ve önceden belirlenen fiyat ilişkilerine dayanan **ödeme aracı işlevini felce uğratar**. Belirli tarihlerde vadeleri dolan ödemeler zinciri, yüzlerce yerinden kopar. Kaşıklık, sermaye ile birlikte gelişen **kredi sistemindeki çökmeyle** daha da büyük ve şiddetli, ağır bunalımlara, ani ve zoraki değer kayıplarına, yeniden-üretim sürecinde fiili durgunluklara ve kesintilere ve böylece de yeniden-üretimde gerçek bir düşmeye yolaçarlar.” (Marks, *Kapital*, Cilt: III, s. 268.)

Bu, yeni bir ekonomik krizdir.*

* Genel olarak “vülger marksistler”, ekonomik kriz dönemlerinde çelişkilerin keskinleştiğinden yola çıkarak halk kitlelerinin kapitalizme karşı tepkilerinin yükseleceğini öngörür. Bu yüzden, bu “vülger marksistler”, ekonomik kriz koşullarında devrimin nesnel koşullarıyla birlikte öznel koşullarının da olgunlaşacağını düşünerek, ekonomik kriz dönemlerinde devrimin “olması”ni beklerler. Ve ne yazık ki, devrim bir türlü “olmaz”. Çünkü devrimin nesnel koşulu, ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımların birleşerek tek bir kriz halini aldığı, yani her ülkenin milli krizinin ortaya çıktığı ve bu kriz koşullarında “eğer ‘düşürülmezse, hiçbir zaman ‘düşmeyecek’ olan eski hükümeti tamamen (ya da kısmen) yıkacak *denli güçlü* yığınsal devrimci eylemler yürütme yeteneğine sahip” devrimci sınıfın hareketiyle gerçekleşir. Bu ise devrimin “olması” değil, yapılmasıdır.

Tacirlik ve “Yüz Şehidin Sevabı”

Gül gibi şirket sahibi oldu

“Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün 16 yaşındaki oğlu Mehmet Emre Gül tam bir Kayserili olduğunu kanıtladı.

Kayserili Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün TED Koleji’nde okuyan 16 yaşındaki oğlu Mehmet Emre Gül, iki hemşehrisiyle birlikte şirket kurarak e-ticarete başladı. Emre Gül’ün Ali Can Akkaş ve Sabancı Üniversitesi öğrencisi Ali Caner Öner’le 500 YTL’ye ortak olduğu ‘Adresime Gelsin Bilişim Teknolojisi ve Ticaret Ltd.’ adlı şirketin toplam sermayesi 15 bin YTL.

‘Alışverişte mutlu son’ sloganıyla yola çıkan sitede, cep telefonundan mobilyaya, kitaptan elektronik aletlere kadar her şeyi bulmak mümkün. Sipariş verilen ürünler ise adrese kadar teslim ediliyor.

Gül ve arkadaşlarının yeni hedefi gıda sektörü. Ankara’nın ünlü alışveriş merkezi Optimum’la görüştükleri söylenen üç ortağın, son dönemin modası haline gelen haşlanmış mısır zinciri kuracakları konuşuluyor.” (Gazeteler, 21 Kasım 2007)

Oğlum Gemi Değil, Gemicik Aldı

Oğlunun aldığı geminin 16-17 yaşında bir gemi olduğunu ifade eden Erdoğan, “Fiyatı 2 milyon 100 bin filan. 500 bin peşinatla ortağıyla beraber 250-250 aldılar. Ben de destek verdim. Bu şekilde oldu. Bundan 2-3 sene sonra da bir arkadaşımın böyle böyle ‘bizim çocuklar beraber böyle bir iş yapsın’ diye isteği var. Böyle bir iş yaptı. Ama sen gel gemiler de. Koster bu koster. Bu, sektörün içerisinde gemiciktir. Küçük bir şey.” dedi.

“Benim mal varlığım noktasında her şey ortada. 17 yıldır ticaretle uğraşıyorum, ondan önce yöneticilik var. O zamanlar gıda sektöründeki bir firmanın distribütörlüğü. Çok ciddi sayıda bir araç parkımız vardı. O süre içerisinde firma da zaten ülkede tekel konumunda. İşlerimiz filan da iyiydi. Yasa itibarıyla, belediye başkanı ortağı olduğu şirkette icra kurulunda olamaz ama yönetim kurulunda olabilir. Bir başbakan da icra kurulunda olamaz ama yönetiminde olabilir veya ortaklığı devam edebilir. Ama öyle yazdılar öyle çizdiler ki demedik laf bırakmadılar. Biz de lanet olsun dedik, bu işi bıraktık. Ve oradan elde ettiğim kazanımlarımızla bir çocuğumun attığı adım, çocuklarımızın atacağı adımlar noktasında onlara bu tür desteğimi verdim. Kaldı ki oradaki hisselerimi tamamen devrettim, bu hisselerim karşısında aldığım bu imkanı da çocuklarımız için kullandım.” (ATV, 15 Temmuz 2007)

“Kureyşliler, öteden beri ticaretle uğraşırlardı. Ticaretle uğraşmayanların ise, ellerinde hiç bir şeyleri bulunmazdı. Peygamberimizin de, hazreti Hatice hesabına ticarete başlamadan önce, ticaretle uğraştığı olmuştur. Nitekim, Said Ebu Saib, islamiyetten önce peygamberimizin ticaret ortağı idi. Peygamberimizin, ticaret yapmak için, ser-

mayesi olmadığından, hazreti Hatice peygamberimizi ücretle tuttu ve Kureyşilerden tuttuğu, başka bir zatı da, Peygamberimizin yanına kattı. Hazreti Hatice yapacağı her sefer için, peygamberimize, ücret olarak genç ve yiğit birer erkek deve veriyordu. Peygamberimiz, hazreti Hatice'nin ticaret malını Şam'a götürmek için, ilk defa dört tane erkek ve genç deveye anlaştılar. Peygamberimizle kervan halkı Şam'a gitmek için yola koyuldular: Şam topraklarından Busraya vardıklarında peygamberimiz orada getirdiği bütün malları çok kârlı bir şekilde satıp alacaklarını aldıktan sonra, Mekke'ye yardımcı olan Meysele ile birlikte geri döndü.

Peygamberimiz hazreti Hatice adına ticaret yaparken, peygamberimizdeki harikulade halleri görmüş ve yardımcısı Meysele ile Peygamberimize evlilik teklif etmişti. Peygamberimiz bu teklifi kabul ederek Kureyşlilerin en soylu kadınlarından olan hazreti Hatice ile evlendi."

"Resûlullah (a.s.m.) ne zaman ve ne durumda ne söylemiş veya yapmışsa, bir peygamber olarak yapmıştır. Yaptığı her iş ve attığı her adım; dalâlet ve kötülükten uzaktır. Bütün söz ve fiilleri, cenâb-ı hakkın çizdiği çizgi üzerinde olmuş, onun gösterdiği sınırlar içinde kalmıştır. Dolayısıyla, bütün insanlar hazret-i peygamber'in hayatının her anını kendilerine örnek almalıdırlar. O'nun (a.s.m.) hayatı, canlı bir kur'an-ı kerim ve ilâhî kurallar bütünüdür."

"Sünnet, peygamber efendimiz'in bizzat yaptığı, yapın dediği veya yapılmasını hoş karşıladığı işlerdir."

"Sünnetleri uygulayan her kişi, kendi derecesine göre, yüz şehidin sevabını alır."

“Sivil Anayasa”: Oligarşinin Yeniden Biçimlendirilmesi

“Cehennemnin yolu, iyiniyet taşlarıyla döşenmiştir.”

Türkiye'nin son elli yıllık tarihi, devrimci mücadelenin tarihi olduğu kadar, seçimleri “açık ara” kazanan iktidar partilerinin “mutlak iktidar” çabalarının da tarihidir.

Bu tarih, 1950'li yılların sonunda Adnan Menderes'in DP meclis grubunda milletvekillerine, “*Siz isterseniz hilafeti bile geri getirebilirsiniz*” sözleriyle başlar.

Adnan Menderes, Süleyman Demirel ve Turgut Özal, “açık ara” kazandıkları seçim “zaferi” ertesinde “mutlak iktidar” sahibi olmak için anayasanın değiştirilmesinden söz ettiler. Ve bugün Tayyip Erdoğan ve mehteran takımı, “sivil anayasa” demagojisiyle, bir kez daha “anayasanın değiştirilmesi”nden söz ediyorlar. “İl. cumhuriyetçiler”, liberaler, “globalist” aydınlar ve TOBB koro halinde “sivil anayasa” şarkıları söylüyorlar.

Ve son elli yıllık tarihte ilk kez, iktidar, böylesine bir koro eşliğinde “muktedir” olmak için kendisine uygun bir anayasa yapabileceğine sahiptir.

AKP'nin 15 Aralıkta “kamuoyuna” açıklayacağı “sivil anayasa tasarısı”, sözcüğün tam anlamıyla, “laik” devlet kurumlarının “ılımlı islamcılar”ın denetimine geçmesinden öte, istedikleri biçime sokulmasının tasarısıdır. Böyle bir tasarruğun, maddelerinin ne olduğu, nasıl yazıldığına hiçbir önemi yoktur.

Önemli olan, iktidar sahiplerinin “muktedir” olmalarıdır. Bunu sağladığı sürece, “sivil anayasa” ile 12 Eylül anayasası arasında fark yoktur.

Ve bugün AKP, A. Gül'ün seçilmesiyle Cumhurbaşkanlığı “makamı”nın sahibi olmuştur. 12 Eylül anayasasının (82 Anayasa-

sı) hükümleri gereğince, bu “makam” aracılığıyla tüm “ali kurumlar”ı “uygun kişiler”i atama olanağına sahiptirler. Bu yolla, kendi “muktedir”liklerinin engeli olarak gördükleri Anayasa Mahkemesi başta olmak üzere tüm “yüksek yargı kurumları” ve YÖK denetim altına alınabilecektir ve alınmaktadır da.

Ancak AKP'nin amacı, sadece kendi “iktidar” koşullarında “devlet”e “muktedir” olmaktan öte, iktidar koşullarını sürekli kılabilmek için “devlet”i dönüştürmektir. “Sivil anayasa” da bu dönüşümün aracı olarak ortaya atılmıştır.

Bu “sivil anayasa”, oligarşik yönetimde bir partinin basit bir “iktidar-muktedir” çabasının ötesinde, doğrudan **oligarşik sistemin** hukuksal yapısını değiştirme girişimidir. Bu girişim, “global ticaret”ten nemalanan ve ithalatın liberalizasyonu ile beslenen feodal-tacirlerin ekonomideki egemenliğinin **sürekli** kılınmasını amaçlayan egemen sınıflar ilişkisinde **sürekli** bir değişikliğe denk düşmektedir.

Kendi dilimiz ve terminolojimizle ifade edersek, “sivil anayasa”, bugüne kadar oligarşik yönetimin dışında kalmış ve sürekli olarak dışlanmış feodal tefeci-tüccar kesiminin en irilerinin **oligarşi içinde sürekli** olarak yer almalarının hukuki zeminini oluşturmaktadır.

1950'li yıllardan günümüze kadar, işbirlikçi teknelci burjuvazi (dolayısıyla emperyalizm) ile feodal tefeci-tüccar sermayesi arasındaki süregiden “çatışma-uyum” ilişkisi, ilk kez feodal tefeci-tüccar sermayesinin insiyatifli altında sürekli bir “uyum”a dönüştürül-

mek istenmektedir.

İşbirlikçi tekelci burjuvazi, özel olarak da sanayi burjuvazisi, eski gücüne sahip değildir. Her türlü malın ithalatının serbestleştirilmesiyle “yerli sanayi” (işbirlikçi, montaj sanayi) güçsüzleştikçe, güç kaybetmişlerdir. Emperyalist ülkelerin ithal tüketim mallarıyla beslenen iç pazar büyümüş ve kapalı üretim birimlerinin ötesinde “yerel pazarlar” dünya ticaretinin pazarı haline getirilmiştir. Bu da, bir bütün olarak iç pazarda ticaretin ve tüccarın egemen unsur olmasına yol açmıştır.

İşte bu ekonomik gelişim sonucu “islami sermaye”, tarihte ilk kez büyük bir “kitle” desteğine sahip olmuş ve 22 Temmuz seçimlerini “açık ara” kazanmıştır.

Her sömürücü sınıf gibi, gelişen ve büyüyen tefeci-tüccar sermayesi de (“islami sermaye”) egemen sınıflar blokunda kendi gücüne uygun bir yere sahip olmak istemektedir, daha da önemlisi bu yerin **sürekli** olmasını talep etmektedir.

Oligarşinin temelini oluşturan işbirlikçi sanayi burjuvazisinin iç pazarda güçsüzleşmesi, kendi içinde homojenliğini yitirmesi ve giderek konjonktürel olarak büyüyen yeni sermayeler karşısında gösterdiği tutarsızlıklar, yine konjonktürel olarak büyüyen tefeci-tüccar sermayesi karşısında tutarlı ve kararlı bir tutum sergilemesini engellemektedir. Koçların “globalizm” dalgasıyla ne yapacaklarını bilemez hale gelişi, Sabancıların Sakıp Sabancı'nın ölümüyle parçalanması bu kararsızlığı daha da artırmıştır. Bu yüzden konjonktürel olarak büyüyen tefeci-tüccar sermayesi ile pazarlık gücünü önemli ölçüde yitirmiştir.

Öte yandan emperyalist ülkelerin tüketim malları sektörleri için sürekli bir pazar bulma zorunluluğu, geri-bıraktınlmış ülkelerdeki her türlü tüccar sermayesi ile işbirliğine gitmeye zorlamaktadır.

İşte bu ilişkiler içinde AKP'nin temsil ettiği tefeci-tüccar sermayesi, oligarşik yönetimin yapısının değiştirilmesini talep etmekte ve bunun **sürekli** olmasını garantiye almak istemektedir.

AKP, ister “mahalle baskısı” denilsin, ister “toplumsal baskı” ya da “seçmenin iradesi” denilsin, 22 Temmuz seçimlerinde elde ettiği “açık ara” sonuçlarla, bu talebini **fiilen** gerçekleştirmek için harekete geçmiştir. Bu da “sivil anayasa”da ifadesini bulmaktadır.

AKP'nin “anayasası”, açık biçimde, oligarşi ile bugüne kadar oligarşi dışında kalmış olan sömürücü sınıfların yeni bir “konsensus” oluşturma girişimidir. Bu “konsensus”, geçmişteki oligarşinin insiyatifi ve çıkarları doğrultusunda oluşturulan ittifak ilişkilerindeki “konsensus”tan farklı olarak, tefeci-tüccar sermayesinin en irilerinin oligarşi içinde sürekli olarak yer almalarını garantiyeleyen ve işbirlikçi tekelci burjuvaziye (istemeye istemeye de olsa) bunu onaylamaya zorlayan bir “konsensus” olacaktır. Bir diğer ifadeyle, “sivil anayasa”, oligarşiyi oluşturan kesimleri, tefeci-tüccar sermayesinin insiyatifi altında ve onların çıkarlarını merkeze koyan bir “konsensus” a zorlamanın aracıdır.

Sömürücü sınıflar arasında iktidarın (“derin iktidar”) yeniden paylaşımı ve bölüşümüne yönelik böylesi bir “anayasa”nın maddelerinin ne olduğunun ise hiçbir önemi yoktur.

Bugün için insiyatif tefeci-tüccar sermayesinin elindedir. Bu yüzden, “yeni anayasa”da bu insiyatif üstünlüğünü gösteren maddeler ve ifadeler yer alacaktır. Ancak bunlar yeni sömürücü sınıflar “konsensus”unda çıkarların azamileştirme çabasının ürünüdür. Dolayısıyla “sivil anayasa”nın maddelerini tartışmanın, taraflardan birisinin çıkarlarını azamileştirilmesinin yandaşı ya da karşıtı olmaktan öte bir anlamı olmayacaktır.

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com
www.kurtuluscephesi.org
www.kurtuluscephesi.net

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org
erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM I**
MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM II-III**
İLKER AKMAN: **MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
*** **TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I**
*** **OLİGARŞİ NEDİR?**
*** **MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOĞMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III**
*** **THKP-C/HDÖ VE 15 YIL**
*** **POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
*** **GRAMSCİ ÜZERİNE**
*** **REVİZYONİZMİN REVİZYONU**
*** **ULUSAL SORUN ÜZERİNE**
*** **“BDS”:** BİR PRAGMATİK SAPMA
*** **“YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE**
*** **ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]**
*** **DEVİRİM PROGRAMLARI**
*** **RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER**
*** **ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ**
*** **PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI**

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

- DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]**
DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM II [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-III]
LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]
TARİHTE, GÜNÜMÜZDE VE DEVRİMCİ MÜCADELEDE KADINLAR

1917 EKİM DEVRİMİ